

Hallituksen esitys Eduskunnalle eurooppalaista tutkimus- ja teknologiayhteistyöjärjestelmää koskevan puitesopimuksen sekä siihen liittyvän Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Roomassa 16 päivänä marraskuuta 1998 Suomen tasavallan hallituksen ja Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenmaiden välillä tehdyn eurooppalaista tutkimus- ja teknologiayhteistyöjärjestelmää koskevan puitesopimuksen sekä siihen liittyvän Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen.

SOCRATE-sopimus (*a System of Cooperation for Research and Technology in Europe*) tarjoaa Länsi-Euroopan unionin tarkkailijoille mahdollisuuden osallistua puolustusmateriaalialan yhteistyöhön.

Suomen, Ruotsin ja Länsi-Euroopan unionin jäsenmaiden välinen tutkimus- ja teknologiayhteistyötä koskeva SOCRATE-sopimus merkitsee Suomelle puolustustaloudellisen kilpailukyvyyn kasvua ja on osa puolustusteollisuuden eurooppalaista integraatiota sekä edesauttaa pitkällä tähtäimellä myös Suomen osallistumista kansainväliseen kriisinhallintaan.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Lain on tarkoitus tulla voimaan samana ajankohtana kuin SOCRATE-sopimus.

YLEISPERUSTELUT

1. Sopimusjärjestelyn tausta ja asian valmistelu

Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmä perustettiin vuonna 1992 jatkamaan vuonna 1976 luodun itsenäisen eurooppalaisen toimintaryhmän (IEPG/Independent European Programme Group) toimintaa. Nykyiset Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenmaat ovat Iso-Britannia, Ranska, Saksa, Italia, Belgia, Hollanti, Luxemburg, Norja, Turkki, Tanska, Kreikka, Espanja, Portugal.

Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän toiminnan päämääränä on vahvistaa yhteistä eurooppalaista puolustusmateriaalialan tek-

nologista perustaa, parantaa resurssien käyttöä edistämällä materiaalille asetettavien operatiivisten vaatimusten yhtenäistämistä ja yhteistyötä tutkimus- ja teknologiatoiminnassa sekä avaamalla kansalliset puolustusmateriaalimarkkinat jäsenmaiden väliselle keskinäiselle kilpailulle vastavuoroisuuden pohjalta.

Ryhmän toimintaa valvoo jäsenmaiden puolustusministerineuvosto. Pysyvä sihteeristö toimii Brysselissä. Toiminta on jaettu kolmeen pysyvään paneeliin. Paneeli I:n tehtäviin kuuluu jäsenmaiden puolustusmateriaalille asetettavien operatiivisten vaatimusten yhtenäistäminen ja kustannuksia säästävien

yhteisten materiaalihankintaohjelmien edistäminen. Paneeli II:n vastuualueeseen kuuluvat tutkimus- ja teknologiayhteistyö. Paneeli II koordinoi jäsenmaiden välillä tehtyjen tutkimus- ja teknologiasopimusten mukaisesti perustettuja projektiryhmiä. Paneeli III:n tehtäviin kuuluu Euroopan puolustusmateriaalimarkkinoihin liittyvät menettelytapasäännökset.

Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän tutkimus- ja teknologiatointa perustuu EUCLID- ja THALES-ohjelmiin (*European Co-operation for the Long-Term in Defence / Technology Arrangement for Laboratories for Defence European Science*), joiden toimintaperiaatteet on määritelty Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenmaiden välisissä EUCLID (16.11.1990) ja THALES (18.11.1996) -sopimuksissa. EUCLID- ja THALES-sopimukset sisältävät menettelytapasäännöksiä, joiden tavoitteena on mahdollistaa monikeskinen kustannustehokas tutkimusyhteistyö. Sopimukset ovat luonteeltaan puitesopimuksia, jotka eivät velvoita jäsenmaita osallistumaan yhteisiin hankkeisiin.

THALES-sopimus koskee hankkeita, jotka toteutetaan jäsenmaiden valtion omistuksessa olevien tutkimuslaitosten välillä. THALES-hankkeet toimeenpannaan osallistuvien jäsenmaiden välisellä hankekohtaisella sopimuksella, joka noudattaa THALES-sopimuksen periaatteita.

EUCLID-ohjelmiasopimus koskee tutkimus- ja teknologiaprojekteja, joihin osallistuvat jäsenmaiden teollisuusyritykset, jotka valitaan tarjouskilpailun perusteella. Jäsenmaat sopivat yhteistyöprojektin tavoitteista ja yksityiskohdista toimeenpanoasiakirjoissa. Sen sijaan, että jokainen projektiin osallistuva jäsenmaa tekisi sopimuksen osallistuvien teollisuusyritysten kanssa, katsottiin mahdollisimman tehokkaan yhteistyön edellyttävän sopimusten tekemisen ja toimeenpanon keskittämistä yhdelle taholle. Tätä varten Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenmaiden päätöksellä vuonna 1996 perustettiin Länsi-Euroopan puolustusmateriaalijärjestö (Western European Armaments Organisation, WEAO). Järjestö perustettiin Länsi-Euroopan unionin alaiseksi elimeksi, jotta se jakaisi Länsi-Euroopan unionin oikeushenkilöllisyyden ja tähän liittyvän oikeudellisen toimintakyvyn. Länsi-Euroopan puolustusmateriaalijärjestö tekee sopimukset hankkeisiin osallistuvien teollisuusyritysten kanssa

jäsenmaiden puolesta niiden antamin ohjein, jotka määrittellään jäsenmaiden keskenään tekemissä hankekohtaisissa toimeenpanoasiakirjoissa.

Euroopan unionin toteututtua Suomi sai tarkkailijan aseman Länsi-Euroopan unionissa vuoden 1995 alussa. Tällöin kävi ilmi, että tarkkailu ei ulotu Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmään. Hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittinen valiokunta asetti 20.9.1996 tavoitteeksi Suomen täysjäsenyyden Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmässä.

Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän puolustusministerit päättivät kokouksessaan Erfurtissa 18.11.1997 kutsua Länsi-Euroopan unionin tarkkailijamaat osallistumaan Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän toimintaan tarkkailijana. Tarkkailijoille ml. Suomi ja Ruotsi, annettiin oikeus osallistua kaikkiin ryhmän työryhmien (I-III) sekä niiden alatyöryhmien toimintaan ilman äänioikeutta. Yksityiskohtaisempia edellytyksiä osallistumiselle ei tällöin määritelty.

Erfurtin päätöstä toimeenpantaessa tarkkailijoiden osallistumiselle tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön ilmeni oikeudellisia esteitä, jotka johtuvat siitä, että osallistuminen yksittäisiin tutkimushankkeisiin edellyttää kaikkien osapuolten sitoutumista yhteisiin säännöksiin. Oikeudellisten ongelmien ratkaisemiseksi selvitettiin useita vaihtoehtoja, joilla tarkkailijat voisivat sitoutua voimassaoleviin tutkimus- ja teknologiaohjelmia koskeviin säännöksiin. Selvityksissä ilmeni, että tarkkailijat eivät voi liittyä EUCLID ja THALES-sopimuksiin, koska nämä edellyttävät Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenyyttä. Poliittisista syistä jäsenyysvaatimusta ei sopimusmuutoksella voitu poistaa.

Oikeudellisten ongelmien ratkaisemiseksi on valmisteltu erillinen SOCRATE-sopimus, joka mahdollistaa tarkkailijoiden osallistumisen Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän puitteissa toteutettavaan tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön ilman muutoksia jo voimassaoleviin sopimuksiin.

Kuten Erfurtin ministeripäätös edellytti, niissä tutkimushankkeissa, joihin tarkkailijat osallistuvat, tarkkailijoilla on kaikessa suhteessa samat oikeudet ja velvollisuudet kuin niillä osallistujilla, jotka ovat Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenmaita. Tästä seuraa, että SOCRATE-sopimuksella ei luoda uusia itsenäisiä säännöksiä, vaan sopimus rakentuu viitteistä jo voimassaole-

viin EUCLID- ja THALES-sopimuksiin.

Tarkkailijoita koskevat poikkeukset liittyvät äänioikeuksiin, tiedonsaantiin sekä uusien maiden osallistumiseen EUCLID- ja THALES-ohjelmiin. Tarkkailijoiden äänioikeus on rajattu koskemaan vain niitä hankkeita, joihin ne osallistuvat. Tämä tarkoittaa, että tarkkailijoilla ei ole yleistä äänioikeutta yleisillä organisaatiotasolla. Samoin on tarkkailijoiden automaattinen tiedonsaanti- ja tiedonkäyttöoikeus rajoitettu niihin hankkeisiin, joihin ne osallistuvat. Kolmanneksi, uusien maiden liittyminen SOCRATE-järjestelyyn edellyttää ensisijaisesti Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenmaiden hyväksyntää.

SOCRATE-sopimus ratkaisee tarkkailijoiden sitoutumisen EUCLID- ja THALES-säännöksiin. SOCRATE-sopimuksen toimeenpano edellyttää, että tarkkailijat ilmoittavat kirjeenvaihtomenettelyllä noudattavansa Pariisin sopimusta SOCRATE-sopimuksen täytäntöönpanon edellyttämässä laajuudessa.

Toimeenpanon edellyttämä laajuus tarkoittaa käytännössä sitä, että Suomi tunnustaa Pariisin sopimuksen III artiklassa todetun Länsi-Euroopan unionin ja samalla sen alaiseksi perustetun Länsi-Euroopan puolustusmateriaalijärjestön oikeushenkilöllisyyden. Tämä merkitsee Länsi-Euroopan puolustusmateriaalijärjestön aseman hyväksymistä Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän puolesta sopimustoimivaltaa käyttävänä järjestönä.

Menettely mahdollistaa sen, että Länsi-Euroopan puolustusmateriaalijärjestö voi tehdä EUCLID-yhteistyön edellyttämiä tutkimussopimuksia teollisuusyritysten kanssa myös Suomen puolesta silloin, kun Suomi on päättänyt osallistua johonkin EUCLID-projektiin.

Sopimusjärjestelyjä on valmisteltu Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän tutkimus- ja teknologiyhteistyötä käsittelevässä työryhmässä. Valmisteluvaiheessa Suomea on edustanut puolustusministeriö. SOCRATE-sopimuksen lopullinen teksti allekirjoitettiin Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän puolustusministereiden kokouksen ja sen liitteenä oleva Pariisin sopimukseen sitoutumista koskeva liitekirje Länsi-Euroopan unionin ulkoministerikokouksen yhteydessä Roomassa 16.11.1998.

Sopimusjärjestelystä on pyydetty oikeusministeriön ja puolustusministeriön lausunto.

2. Sopimusten pääasiallinen sisältö

2.1. SOCRATE-puitesopimus

Sopimuksessa määrätään Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän tarkkailijamaiden osallistumisesta Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän puitteissa toteutettavaan tutkimus- ja teknologiyhteistyöhön. Sopimuksen johdannossa todetaan ne Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän puolustusministereiden tekemät päätökset, jotka mahdollistavat Länsi-Euroopan unionin tarkkailija- ja liitännäisjäsenien osallistumisen Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän toimintaan.

Pykälä I koskee SOCRATE-sopimuksen tavoitteita ja laajuutta. Lisäksi määrätään, että osallistuessaan EUCLID- tai THALES-teknologiyhteistyöhön, osapuolet allekirjoittavat projektikohtaisen toimeenpanoasiakirjan, jossa sovitaan kyseisen hankkeen yksityiskohdista. SOCRATE-sopimuksen liitteenä on mallit sekä EUCLID- että THALES-toimeenpanoasiakirjoista.

Pykälä II koskee sopimuksen alaisen yhteistyön hallinnoimista ja viranomaisorganisaatiota. Yhteistyössä noudatetaan EUCLID- ja THALES sopimusten määräyksiä kuitenkin siten, että tarkkailijamaiden, Suomen ja Ruotsin, yhtäläinen äänioikeus on rajattu koskemaan vain niitä hankkeita, joihin ne osallistuvat. Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenet sitoutuvat kuitenkin huomioimaan tarkkailijoiden näkemykset myös muilla organisaatiotasolla.

Pykälä III koskee kansallisten teollisuusyritysten osallistumista sopimuksen alaisiin EUCLID-yhteistyöhankkeisiin.

Pykälä IV koskee sopimuksen alaisten EUCLID-hankkeiden raportointia.

Pykälä V koskee sopimuksen alaisen EUCLID- ja THALES-yhteistyön edellyttämiä sopimussuhteita teollisuus- tai tutkimuslaitosten kanssa.

Pykälä VI koskee sopimuksen alaisen yhteistyön työn- ja kustannustenjakoperiaatteita.

Pykälä VII koskee sopimukseen alaiseen EUCLID-yhteistyöhön liittyvää viranomaisen rahoitusta.

Pykälä VIII koskee sopimuksen alaiseen EUCLID- ja THALES-yhteistyöhön liittyviä veroja, tulleja ja vastaavia maksuja.

Pykälä IX koskee sopimuksen alaiseen EUCLID-yhteistyöhön liittyviä sopimusjär-

jestelyjä.

Pykälä X koskee sopimuksen alaiseen EUCLID- ja THALES-yhteistyöhön liittyvien tietojen luovuttamista ja käyttöä.

Pykälä XI koskee sopimuksen alaisen EUCLID-yhteistyöhankkeiden laaduntarkastus ja -valvontamenettelyjä.

Pykälä XII koskee sopimuksen alaisen EUCLID-yhteistyön konfiguraatiohallintaa.

Pykälä XIII koskee sopimuksen alaiseen EUCLID-yhteistyöhön liittyvän kiinteän omaisuuden hallintaperiaatteita.

Pykälä XIV koskee sopimuksen alaisen EUCLID- ja THALES yhteistyön vastuusyntyä.

Pykälä XV koskee sopimuksen alaisen EUCLID- ja THALES-yhteistyön tutkimustulosten myyntejä tai siirtoja kolmansille osapuolille.

Pykälä XVI koskee sopimuksen alaiseen EUCLID- ja THALES-yhteistyöhön liittyviä turvallisuusmääräyksiä.

Pykälä XVII koskee sopimuksen alaiseen EUCLID- ja THALES yhteistyöhön liittyviä laitosvierailuja.

Pykälä XVIII koskee teollisuusyritysten oikeutta julkistaa sopimuksen alaiseen yhteistyöhön liittyvää tietoa.

Pykälä XIX koskee uusien jäsenten osallistumisesta sopimuksen alaiseen EUCLID- ja THALES yhteistyöhön.

Pykälä XX koskee sopimuksen alaisen EUCLID- ja THALES yhteistyöhankkeiden irtisanomista ja päättymistä. Pykälä sisältää myös määräykset SOCRATE-sopimuksen irtisanomisesta ja päättymisestä.

Pykälä XXI koskee sopimuksen alaiseen EUCLID ja THALES yhteistyöhön liittyvien riitaisuuksien ratkaisemista. Pykälä sisältää myös määräykset SOCRATE-sopimukseen liittyvien riitaisuuksien ratkaisemisesta.

Pykälä XXII koskee SOCRATE-sopimuksen muuttamista tai voimassaolon jatkamista.

Pykälä XXIII sisältää määräykset sopimuksen voimaantulosta ja alkuperäisten versioiden tallettamisesta.

2.2. Liitekirje

Liitekirjeessä Suomi ilmoittaa noudattavansa Pariisissa 11.5.1955 Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehtyä sopimusta (Pariisin sopimus) SOCRATE-sopimuksen täytäntöönpanon edellyttämässä laajuudessa. Täytäntöönpanon edellyttämää

laajuus tarkoittaa, että Suomi hyväksyy Länsi-Euroopan unionin ja sen elinten oikeushenkilön aseman.

2.3. Pariisin sopimuksen pääasiallinen sisältö

Sopimuksessa määrätään Länsi-Euroopan unionin (WEU), sen kansallisten edustajien sekä kansainvälisen henkilöstön asemasta.

Artiklat 1—2 sisältävät määritelmät Länsi-Euroopan unionista ja sen elimistä sekä määräykset toimenpiteistä, joihin ryhdytään, jos sopimuksessa määriteltyjä erioikeuksia ja vapauksia on väärinkäytetty sekä jäsenvaltion oikeuksista tällaisissa tapauksissa.

Artiklat 3—10 määräävät järjestön asemasta itsenäisenä oikeussubjektina, sen omaisuuden ja varojen, tilojen ja arkiston koskemattomuudesta sekä vero- ja tullivapauksista, ja oikeudesta loukkaamattomaan kirjeenvaihtoon ja koodien käyttöön viesteissä.

Artikla 11 koskee niiden henkilöiden, jotka jäsenvaltio on nimennyt pysyväksi edustajakseen järjestöön toisen jäsenvaltion alueelle, erioikeuksia ja vapauksia.

Artiklat 12—15 käsittelevät jäsenvaltion neuvostossa tai jossain sen alaisessa toimielimissä olevien edustajien, jotka tehtäviensä hoitamista varten oleskelevat toisen jäsenvaltion alueella, erioikeuksia ja vapauksia.

Artiklat 16—18 koskevat vapaata liikkumista, tullivapautta, valuutanvientiä sekä jäsenvaltioiden rikosoikeudellista koskemattomuutta ja tiettyjä muita hallinnollisia tai muita toimenpiteitä yksittäistä henkilöä kohtaan WEU:n yleiskokouksen istuntojen aikana.

Artiklojen 19—25 määräykset käsittelevät järjestön puolesta tehtäviä suorittavien virkamiesten ja asiantuntijoiden erioikeuksia ja vapauksia, kun nämä henkilöt oleskelevat toisen jäsenvaltion alueella.

Sopimuksen viimeiset artiklat 26—29 käsittelevät riitojen ratkaisua, täydentäviä sopimuksia, ratifiointia sekä sopimuksen irtisanomisehtoja.

3. Sopimusjärjestelyjen merkitys

Sopimusjärjestelyt mahdollistavat Suomen osallistumisen eurooppalaiseen monenkeskiseen tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön. Yhteistyö mahdollistaa puolustusvoimien osallistumisen sellaisiin tutkimushankkeisiin,

joita yksin ei olisi mahdollista toteuttaa puuttuvien teknologia- tai rahoitusresurssien vuoksi. Sopimusjärjestelyt tukevat myös Suomen puolustusteollisuuden pyrkimyksiä osallistua yhteiseurooppalaisiin teknologiahankkeisiin pää- tai osatoimittajana. Yhteistyön keskeisenä tavoitteena on laajentaa Suomen puolustusvoimien toimintaedellytysten kannalta olennaista teknologiaapohjaa.

Sopimusjärjestely ei vaikuta Suomen ja WEU:n väliseen asemaan ja suhteeseen. Länsi-Euroopan unionin asema muuttuu suhteessa EU:hun, mutta tästä huolimatta Euroopan puolustusmateriaalijärjestö (WEAO) eli kyseinen oikeushenkilö tulee säilymään toistaiseksi. Liitekirje edellyttää Länsi-Euroopan puolustusmateriaalijärjestön oikeushenkilöllisyyden tunnustamista. Pariisin

sopimuksessa määrätään WEU:n oikeushenkilöllisyyden lisäksi sen kansallisten edustajien sekä kansainvälisen henkilöstön asemasta. Muutoin SOCRATE-sopimus on rajattu koskemaan vain puolustusmateriaalista yhteistyötä.

Suomi on hakenut 15.5.2000 WEAG:in täysjäsenyyttä. Länsi-Euroopan puolustusmateriaalijärjestön täysjäsenyyden hakeminen ei poista tarvetta voimaansaattaa SOCRATE-sopimus sekä WEU:n Pariisin sopimuksen edellyttämät määräykset.

4. Esityksen taloudelliset tai organisatoriset vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia tai organisatorisia vaikutuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimusten perustelut

1.1. SOCRATE-puitesopimus

I pykälä 1 kohta. Pykälän mukaan SOCRATE-sopimuksen osapuolet noudattavat EUCLID-ohjelmäsopimuksen I pykälän määräyksiä, jotka koskevat ohjelmäsopimuksen tavoitteita ja laajuutta. Lisäksi todetaan, että osallistuessaan yksittäisiin tutkimus- ja teknologiahankkeisiin osapuolet allekirjoittavat toimeenpanoasiakirjan. Sopimuksen liitteenä A on malli sovellettavasta toimeenpanoasiakirjasta.

EUCLID-ohjelmäsopimuksen I pykälässä määritellään ohjelmäsopimuksen tavoitteet ja laajuus. Tavoitteena on määritellä yleisjärjestelyt Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän EUCLID- tutkimus- ja teknologiaohjelman toteuttamiselle. EUCLID-ohjelma muodostuu yhteistyöaloista, jotka määritellään ja valitaan Paneeli II:ssä. Kukin yhteistyöala sisältää useita alaan liittyviä tutkimus- ja teknologiaprojekteja. Jokaisesta tutkimus- ja teknologiaprojektista tehdään toimeenpanoasiakirja, jonka allekirjoittavat kyseiseen projektiin osallistuvat jäsenmaat ja jossa määritellään kyseistä projektia koskevat säännökset. Pykälässä todetaan lisäksi, että osapuolten tulisi pyrkiä rohkaisemaan myös kehittyvien puolustusteollisuusmaiden osallistumista yhteistyöhön. Kehittyvillä puolustusteollisuusmailla tarkoitetaan Länsi-Euroo-

pan puolustusmateriaaliryhmän jäsenmaita Kreikka, Portugal ja Turkki. Lisäksi todetaan, että toimeenpanoasiakirjan tulee noudattaa EUCLID-sopimuksen määräyksiä, elleivät osapuolet kirjallisesti toisin sosti. Osapuolet ilmoittavat kiinnostuksestaan osallistua tiettyihin projekteihin paneeli II:lle. Paneeli II valitsee jokaiselle tutkimus- ja teknologiaprojektille puheenjohtajamaan, jonka tehtävänä on laatia ja neuvotella jäsenmaiden kesken allekirjoitettava toimeenpanoasiakirja.

I pykälä 2 kohta. I pykälän 2 kohdan mukaan osapuolet toteuttavat THALES-tutkimus- ja teknologiayhteistyötä THALES-sopimuksen III pykälän määräysten mukaisesti. Osallistuessaan yksittäisiin yhteisohjelmiin ne allekirjoittavat THALES-yhteishankeliitteen. SOCRATE-sopimuksen liitteenä B on malli tällaisesta yhteishankeliitteestä.

THALES-sopimuksen III pykälässä todetaan sopimuksen sisältävän yleisjärjestelyt Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenien teknologiayhteistyölle. Yhteistyö voidaan toteuttaa tiedonvaihdon tai yhteishankkeilla. THALES-teknologiayhteistyötä toteuttavat pääasiassa valtion omistamat tutkimuslaitokset. Mikäli jollakin osapuolella ei ole vastaavia laitoksia, se voi käyttää myös kaupallisia laitoksia. Yhteishankkeiden yksityiskohdat sovitaan osallistuvien jäsenmaiden kesken allekirjoitettavissa yhteishankeliitteissä.

2 pykälä 1 kohta. Pykälän 1 kohdan mukaan sopimuksen alainen EUCLID-tutkimus- ja teknologiayhteistyön hallinnointi toteutetaan EUCLID-ohjelmäsopimuksen II pykälän mukaisesti kuitenkin siten, että niillä SOCRATE-sopimuksen osapuolilla, jotka eivät ole EUCLID-ohjelmäsopimuksen allekirjoittajia, on äänioikeus vain niissä yksittäisissä projekteissa, joihin ne osallistuvat. Pykälän mukaan Suomella on siten äänioikeus niissä projekteissa, joihin se osallistuu, mutta ei ylemmillä organisaatiotasolla.

EUCLID-ohjelmäsopimuksen II pykälä sisältää säännökset EUCLID ohjelmäsopimuksen alaisen yhteistyön hallinnoimisesta. Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän paneeli II vastaa EUCLID-ohjelman yleisistä linjauksista. Paneeli II:ssa on edustettuna kaikki jäsenmaat ja se raportoi kansallisille puolustusmateriaalijohtajille ja puolustusministereille. EUCLID-ohjelmaan liittyvissä asioissa kullakin jäsenmaalla on paneeli II:ssa yksi ääni ja päätökset tehdään yksimielisesti. Nimettyihin yhteistyöaloihin tai tutkimus- ja teknologiaprojekteihin liittyvissä asioissa äänioikeus on vain niillä jäsenmailla, jotka ovat kyseisen yhteistyöalan jäseniä tai jotka osallistuvat kyseiseen tutkimus- ja teknologiaprojektiin. Paneeli II perustaa jokaiselle yhteistyöalalle ohjausryhmän, jossa ovat edustettuna asianomaisen yhteistyöalan jäsenet ja jonka tehtävänä on vastata kyseisen yhteistyöalan toiminnan ohjaamisesta. Jokainen osapuoli, joka osallistuu kyseiseen yhteistyöalaan edustaa yhtä ääntä ja kaikki päätökset tehdään yksimielisesti.

Paneeli II hyväksyy myös jokaiselle tutkimus- ja teknologiaprojektille jäsenmaiden edustajista koostuvan valvontaryhmän. Valvontaryhmän tehtäviin kuuluu valmistella projektin työohjelmia, työnjakoa, hyväksyä tarjouspyyntö, arvioida tarjoukset ja valita toimittaja. Jokaisella kyseiseen projektiin osallistuvalla jäsenmaalla on valvontaryhmässä yksi ääni ja päätökset tehdään yksimielisesti. Valvontaryhmä avustaa Länsi-Euroopan puolustusmateriaalijärjestön tutkimushallintoyksikköä neuvottelemaan tarvittavat toimittajien kanssa tehtävät sopimukset. Länsi-Euroopan puolustusmateriaalijärjestön tutkimushallintoyksikkö laatii, solmii ja hallinnoi sopimuksia siten kuin ohjelmäsopimuksen pykälissä V ja IX määrätään.

II Pykälä 2 kohta. II pykälän 2 kohdan mukaan sopimuksen alaisen THALES-tutki-

mus- ja teknologiayhteistyön hallinnointi toteutetaan THALES-sopimuksen IV pykälän määräysten mukaisesti kuitenkin siten, että niillä SOCRATE-sopimuksen osapuolilla, jotka eivät ole THALES-sopimuksen allekirjoittajia, on äänioikeus vain niissä yhteishankkeissa, joihin ne osallistuvat, ei ylemmillä organisaatiotasolla.

THALES-sopimuksen IV pykälän määräykset koskevat THALES-yhteistyön hallinnointia. Osapuolet ovat yhteisesti vastuussa sopimuksen alaisen yhteistyön hallinnoimisesta ja valvonnasta, joita tehtäviä varten Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän paneeli II toimii sopimuksen alaisen yhteistyön ohjausryhmänä. Sopimuksen alaisissa asioissa kaikilla osapuolilla on yksi ääni, kuitenkin siten, että yksittäisiin hankkeisiin liittyvissä asioissa äänioikeus on vain kyseiseen hankkeeseen osallistuvilla jäsenmailla. Paneeli II voi delegoida sopimuksen alaisen yhteistyön hallinnoinnin Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän tutkimus- ja teknologia hallintokomitealle, joka raportoi paneeli II:lle.

Jokaisen yhteishankkeen käytännön hallinnointia varten perustetaan yhteishankkeen hallintoryhmä, jossa ovat edustettuna kaikki kyseiseen hankkeeseen osallistuvat osapuolet. Hallintoryhmä raportoi joko tutkimus- ja hallintokomitealle tai yhteistyöalan ohjausryhmälle. Hallintoryhmän tehtävänä on vastata yhteishankkeen käytännön hallinnoimisesta osapuolten yhteishankeliitteissä määriteltävien tavoitteiden, laajuuden, aikataulun ja kustannusten puitteissa.

II pykälä 3 kohta. Kohdassa määrätään, että tämän sopimuksen osapuolien, jotka eivät ole samalla EUCLID- tai THALES-sopimusten osapuolia, äänioikeus on rajattu vain niihin yhteistyöhankkeeseen, joihin ne osallistuvat. Osapuolet, jotka ovat myös EUCLID-ohjelmäsopimuksen ja THALES-sopimuksen allekirjoittajia, sitoutuvat kuitenkin ottamaan huomioon SOCRATE-sopimuksen muiden osapuolten näkemykset tehdessään päätöksiä ylemmillä organisaatiotasolla eli paneelissa II, tutkimus- ja teknologiahallintokomiteassa tai yhteistyöalan ohjausryhmässä.

III pykälä. Pykälän mukaan osapuolten tulisi pyrkiä edistämään niiden kansallisia teollisuuslaitoksia osallistumaan EUCLID-yhteistyöhön. Osapuolet pyrkivät edistämään teollisuuden yhteistoimintaa kansallisella ja kansainvälisellä tasolla siten, että ne tulevat riittävästi kuulluksi ohjelmäsopimusta toi-

meenpantaessa. Tutkimus- ja teknologiaprojektiin osallistuvien teollisuusyritysten tulee ryhmittyä siten, että ne valitsevat keskuudestaan johtavan teollisuusyrityksen, jolla tulee olla oikeustoimikelpoisuus maassa, jossa tutkimushallintoyksikkö toimii eli Belgiassa. Lisäksi teollisuusyritysten edellytetään toimivan kiinteässä yhteistyössä tutkimus- ja teknologiaprojektien tarjouspyyntöihin vastaamisen osalta, erityisesti siltä osin kun on kysymys projektiin liittyvien immateriaalioikeuksien käyttö- ja omistusoikeuksista.

IV pykälä. Pykälän mukaan osapuolet vahvistavat noudattavansa EUCLID-ohjelmasonimukseen IV pykälän raportointia koskevia määräyksiä. EUCLID-ohjelmasonimukseen IV pykälässä määrätään, että jokaisen johtavan teollisuusyrityksen tulee säännöllisesti raportoida tutkimushallintoyksikön kautta tutkimus- ja teknologiaprojektin valvontaryhmälle johtamansa projektin etenemisestä. Valvontaryhmä raportoi edelleen yhteistyöalan ohjausryhmälle vähintään kaksi kertaa vuodessa. Raportointivaatimukset kunkin projektin osalta määritellään yksityiskohtaisesti toimeenpanoasiakirjoissa. Tutkimushallintoyksikkö vastaa siitä, että tehtävät tutkimussopimukset sisältävät myös asianmukaiset raportointia koskevat määräykset. Yhteistyöalan ohjausryhmä laatii alansa projekteista koosteen paneeli II:lle ja kansallisille EUCLID-koordinaattoreille. Raportointi etenee edelleen kansallisille puolustusmateriaalijohtajille ja puolustusministereille.

V pykälä. SOCRATE-sopimuksen V pykälän mukaan osapuolet noudattavat EUCLID-ohjelmasonimukseen V pykälän sopimussuhteita koskevia määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön. Lisäksi määrätään, että osallistuessaan yksittäisiin tutkimus- ja teknologiahankkeisiin osapuolet pyytävät kansallista johtavaa teollisuusyritystään tai muuta teollisuusyritystä tekemään tarvittavan turvallisuussopimuksen, jonka malli on EUCLID-ohjelmasonimukseen liitteessä B.

EUCLID-ohjelmasonimukseen V pykälä sisältää yhteistyöhön liittyviä sopimusjärjestelyjä koskevat määräykset. Tutkimus- ja teknologiaprojektin valvontaryhmä vastaa tehtävien tarjouspyyntöjen teknisistä ja rahoitukseen liittyvistä kysymyksistä. Valvontaryhmä avustaa tutkimushallintoyksikköä sopimusneuvotteluissa teknisten ja rahoitukseen liittyvien kysymysten osalta. Tutkimushallintoyksikkö laatii ja julkaisee tar-

jouspyynnöt sekä solmii ja hallinnoi myöhemmin tehtäviä sopimuksia. Tutkimus- ja teknologiaprojektin valvontaryhmä valitsee urakoitsijat käydyin EUCLID-ohjelmasonimukseen IX mukaisen tarjouskilpailun perusteella, ellei erityisistä syistä johtuen tällainen kilpailu olisi mahdoton järjestää. Tutkimushallintoyksikkö tekee sopimukset jäsenmaiden puolesta päävastuullisen teollisuusyrityksen kanssa, joka tekee mahdollisesti tarvittavat sopimukset muiden aliurakoitsijoiden kanssa.

V pykälä 2 kohta. SOCRATE-sopimuksen V pykälän mukaan osapuolet noudattavat THALES-sopimuksen pykälän VI sopimussuhteita koskevia määräyksiä osallistuessaan THALES-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön. THALES-sopimuksen VI pykälässä määrätään, että jokainen osapuoli tekee itse tarvittavat sopimukset kansallisten hankkeeseen osallistuvien laitosten kanssa. Osapuolet neuvottelevat sopimusten sisällön yhdenmukaiseksi siten, että THALES-sopimuksen määräykset tulevat noudatetuksi esimerkiksi tietojen luovutuksen ja käytön osalta.

VI pykälä. Pykälän mukaan osapuolet noudattavat EUCLID-ohjelmasonimukseen pykälä VI työn- ja kustannustenjakoa koskevia määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön, ja THALES-sopimuksen pykälän V määräyksiä osallistuessaan THALES-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön.

EUCLID-ohjelmasonimukseen VI pykälässä määrätään työn ja kustannusten jakamisesta EUCLID-ohjelmasonimukseen alaisissa projekteissa. Johtavan teollisuusyrityksen edellytetään jakavan työt mahdollisimman kustannustehokkaasti projektiin osallistuvien teollisuusyritysten kesken osapuolien asettamien rajoitusten puitteissa. Rajoitusten tavoitteena on tasapuolinen työnjako kaikkien osapuolten kilpailukykyisille kansallisille teollisuusyrityksille. Jokainen tutkimus- ja teknologiaprojektin osapuoli rahoittaa projektiin osallistuvan kansallisen teollisuusyrityksensä työn. Tästä huolimatta projektiin osallistuvien teollisuusyritysten odotetaan osallistuvan rahoitukseen. Kustannustenjakoperiaatteena on tasajako kaikkien projektiin osallistuvien osapuolten kesken. Tasajaon periaatteesta poikkeaminen voidaan hyväksyä työnjakoon liittyvin perustein. Osapuolet voivat myös sopia erityisjärjestelyistä kustannusten- ja työnjaossa, erityisesti kehittyvien puolustusteollisuusmaiden osalta.

THALES-sopimuksen V pykälän mukaan jokainen osapuoli vastaa yhteishankeliitteessä sovitun työn suorittamisesta. Työt jaetaan osapuolten kesken kustannustehokkaasti ja tasapuolisesti siten kuin yhteishankkeenhallintoryhmä on määritellyt. Työnjaossa otetaan huomioon osapuolten teknologiset vaihoodet, käytettävissä olevat laitokset ja resurssit sekä hankkeeseen liittyvän taustatiedon saatavuus. Jokainen osapuoli vastaa sille sovitun työn kustannuksista ja sen mahdollisesti tekemistä kansallisista urakointi- tai aliurakointisopimuksista. Yhteishankeliitteen allekirjoittamisen jälkeen työn- ja kustannustenjakoa ei muuteta valuuttakurssien vaihteluiden tai kansantaloustilanteiden vaihteluiden perusteella.

VII pykälä. SOCRATE-sopimuksen VII pykälän mukaan osapuolet noudattavat EUCLID-ohjelmiasopimuksen pykälän VII rahoitusjärjestelyitä koskevia määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön.

EUCLID-ohjelmiasopimuksen VII pykälässä määrätään projektien rahoitusjärjestelyistä. Tutkimushallintoyksikön laatimassa tarjouspyynnössä edellytetään johtavan teollisuusyrityksen sisällyttävän tarjoukseensa esityksen arvojakaumasta aliurakoitsijoiden kesken. Tutkimus- ja teknologiaprojektin valvontaryhmä valvoo, että tarjouksen kokonaishinta pysyy osapuolten kustannusarvioiden puitteissa. Kustannusarvio voidaan ylittää vain valvontaryhmän päätöksellä. Tutkimushallintoyksikkö ilmoittaa valvontaryhmälle maksuaikataulusuunnitelman. Jokainen projektiin osallistuva osapuoli vastaa oman kansallisen teollisuutensa rahoituksesta. Osapuolten tulee huolehtia siitä, että rahoitus on valmiina toimeenpanoasiakirjan allekirjoittamisen jälkeen. Tutkimushallintoyksikkö pitää rekisteriä osapuolten suorittamista maksuista.

VIII pykälä. SOCRATE-sopimuksen VIII pykälän mukaan osapuolet noudattavat EUCLID-ohjelmiasopimuksen pykälän VIII veroja, tulleja ja vastaavia maksuja koskevia määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön, ja että ne noudattavat THALES-sopimuksen pykälän IX veroja, tulleja ja vastaavia maksuja koskevia määräyksiä osallistuessaan THALES-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön.

EUCLID-ohjelmiasopimuksen VIII pykälässä määrätään veroista, tulleista ja vastaavista maksuista, joiden osalta noudatetaan Pariisissa 11.5.1955 allekirjoitetun Länsi-

Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen soveltuvia määräyksiä.

THALES-ohjelmiasopimuksen IX pykälässä määrätään, että kansallisten lakien ja määräysten sallimissa rajoissa, osapuolet huolehtivat siitä, ettei yhteishankkeisiin liittyvään toimintaan sovelleta veroja, tulleja tai vastaavia maksuja tai määrällisiä rajoituksia. Osapuolet soveltavat tällaisia määräyksiä sopimuksen toteuttamisen kannalta mahdollisimman edullisella tavalla.

IX pykälä. SOCRATE-sopimuksen pykälän IX mukaan osapuolet noudattavat EUCLID-ohjelmiasopimuksen IX pykälän sopimuksia koskevia määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön.

EUCLID-ohjelmiasopimuksen IX pykälässä sovitaan projektin toimeenpanoon liittyvistä sopimuksista. Sopimusten teknisestä asiassisällöstä vastaa tutkimus- ja teknologiaprojektin valvontaryhmä. Tutkimushallintoyksikön Länsi-Euroopan unionin nimissä tekemien sopimuksien tulee noudattaa Belgian lakeja ja määräyksiä. Tutkimushallintoyksikkö vastaa tarjouspyynnön laatimisesta valvontaryhmän antamien teknillisten ja rahoituksen liittyvien ehtojen mukaisesti ja toimittaa tarjouspyynnön valvontaryhmän hyväksymän tarjouspyynnön tai -pyynnöt teollisuusyrityksille. Tarjouspyynnön tulee sisältää valvontaryhmän määrittelemät tarjouksen arviointikriteerit. Urakoitsijan valinnasta päättää valvontaryhmä, jonka tekemä valintapäätös antaa tutkimushallintoyksikölle valtuuden tehdä tarvittavat sopimukset. Tutkimushallintoyksikkö raportoi valvontaryhmälle kaikista urakoitsijoiden esittämistä vaateista tai riitaisuuksista sopimuksen toimeenpanossa. Tutkimushallintoyksikkö käsittelee ja sopii vaateet ottaen huomioon valvontaryhmän mahdolliset asiasta antamat ohjeet tai suositukset.

X pykälä 1 kohta. SOCRATE-sopimuksen X pykälän mukaan osapuolet noudattavat EUCLID-ohjelmiasopimuksen X pykälän tietojen luovuttamista ja käyttöä koskevia määräyksiä kuitenkin siten, että niillä SOCRATE-sopimuksen osapuolilla, jotka eivät ole EUCLID-ohjelmiasopimuksen allekirjoittajia, automaattinen tiedonsaanti- ja käyttöoikeus on rajattu vain niihin projekteihin, joihin ne osallistuvat.

EUCLID-ohjelmiasopimuksen X pykälässä

määrätään tiedon luovuttamiseen ja käyttöön liittyvistä periaatteista. EUCLID-ohjelmasopimuksen alainen yhteistyö perustuu siihen periaatteeseen, että kaikilla projektiin osallistuvilla osapuolilla on yhtäläinen oikeus käyttää yhteistyön tutkimustuloksia, kuitenkin siten, että kolmansien osapuolien omistus- tai käyttöoikeuksia ei loukata. Projektiin osallistuvien teollisuusyritysten edellytetään antavan muille projektiin osallistuville kyseiseen projektiin liittyvää omistamaansa taustatietoa siinä määrin kuin on tarpeen sovitun työn suorittamiseksi. Osallistuvat yritykset saavat myös tasapuolisin ja kohtuullisin ehdoin oikeuden käyttää tutkimustuloksia ja sellaista taustatietoa, joka on tarpeen tutkimuksen tuottaman tiedon käyttämiseksi. Yritysten tulee jo tarjouspyyntövaiheessa yksilöidä omistamiensa taustatietojen omistusoikeudet ja mahdolliset käyttörajitukset. Yrityksen projektiin tekemän työn tuloksien omistusoikeus kuuluu kyseiselle yritykselle, ellei toimeenpanoasiakirjoissa toisin määrätä. Tutkimustulosten omistusoikeus ei vaikuta tämän sopimuksen perusteella saatuihin yrityksen tai osapuolten käyttöoikeuksiin. Jokainen yritys laatii suorittamastaan työstä tutkimusraportin, joka sisältää tutkimustulokset. Raportissa tulee myös yksilöidä ja erottaa tutkimustuloksista sellainen taustatieto, jonka omistusoikeus on yrityksellä ja käyttöoikeus siten rajoitettu.

EUCLID-ohjelmasopimuksen X pykälässä määrätään lisäksi, että jokaisella yhteistyöalueen jäsenellä on yhtäläinen oikeus yhteistyöalan kaikkien projektien tuloksiin, riippumatta siitä ovatko ne osallistuneet kyseiseen projektiin. Tällainen tiedonsaantioikeus on kuitenkin rajattu evaluointitarkoituksiin ja mikäli projektiin osallistumaton maa haluaisi käyttää tietoja hyväkseen, voi maa saada käyttöoikeuden kohtuullista ja eri sopimuksella määriteltä korvausta vastaan. SOCRATE-sopimuksen X pykälän 1 kohdan mukaan niiden SOCRATE-sopimuksen osapuolien, jotka eivät ole EUCLID-ohjelmasopimuksen osapuolia automaattinen tiedonsaantioikeus on vain niissä projekteissa, joihin ne osallistuvat.

Jokainen projektin osapuoli saa loppuraportin ja voi korvauksetta käyttää tutkimustuloksia. Osapuolet voivat käyttää tutkimustuloksiin liittyvää taustatietoa erikseen sovitavin kohtuullisin ehdoin. Pykälä sisältää lisäksi määräykset konsultaatiosta tiedon omistajan kanssa tapauksissa, jossa jokin

muu kuin tiedon omistava osapuoli haluaa luovuttaa tutkimustuloksia muille kuin projektiin osallistuneille esim. kolmannelle yritykselle tuotantoa varten.

Yhteistyöalan jäsenet, jotka eivät ole tietyn tutkimus- ja teknologiaprojektin osapuolina, saavat kaikista projekteista tietoa siinä määrin, kuin on tarpeellista sen määrittämiseksi, haluaako osapuoli käyttää tutkimustuloksia. Kyseisen projektin ulkopuoliset jäsenet voivat saada oikeuden käyttää tutkimustuloksia erikseen sovittavin kohtuullisin ehdoin ja korvauksin.

X pykälä 2 kohta. SOCRATE-sopimuksen X pykälän 2 kohdan mukaan osallistuessaan THALES-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön osapuolet noudattavat THALES-sopimuksen pykälän VII määräyksiä kuitenkin siten, että SOCRATE-sopimuksen sopimuksen osapuolilla, jotka eivät ole THALES-sopimuksen allekirjoittajia, automaattinen tiedonsaanti- ja käyttöoikeus on rajattu niihin hankkeisiin, joihin ne osallistuvat.

THALES-sopimuksen VII pykälä sisältää määräykset osapuolten vaihtamien tietojen ja yhteistyöhankkeiden tuottamien tulosten käyttö- ja omistusoikeuksista. Tiedonvaihdossa tiedon vastaanottava osapuoli voi käyttää tietoa vain evaluointitarkoituksiin, eikä tietoa saa luovuttaa edelleen ilman tiedon omistajan suostumusta. Tiedon omistajan tulee yksilöidä käyttämänsä taustatieto siten, että omistusoikeus ja käytön rajoitukset käyvät aineistosta selvästi ilmi. Yhteishankkeiden osalta periaatteena on, että kaikilla osallistuvilla osapuolilla on oikeus käyttää tutkimustuloksia. Omistusoikeus työn tuloksiin on sillä, joka työn on suorittanut, ellei muuta osallistujien kesken sovita.

XI pykälä. SOCRATE-sopimuksen XI pykälän mukaan osapuolet noudattavat EUCLID-ohjelmasopimuksen XI pykälän laadunvalvontaa koskevia määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön.

EUCLID-ohjelmasopimuksen XI pykälä sisältää määräykset yhteistyöprojektien laadunvalvonnasta. Osapuolet sopivat toimeenpanoasiakirjoissa siitä, mitä standardeja laadunvalvonnassa käytetään.

XII pykälä. SOCRATE-sopimuksen XII pykälän mukaan osapuolet noudattavat EUCLID-ohjelmasopimuksen XII pykälän konfigurointia koskevia määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön.

EUCLID-sopimuksen XII pykälän mukaan osapuolet sopivat toimeenpanoasiakirjoissa siitä, mitä tiedonhallintakonfiguraatiovaatimuksia ne noudattavat.

XIII pykälä. Osapuolet vahvistavat, että ne noudattavat EUCLID-ohjelasopimuksen XIII pykälän varojen hallintaa koskevia määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön.

EUCLID-ohjelasopimuksen XIII pykälässä sovitaan yhteistyöprojekteihin käytettävien laitteiden, koneiden tai vastaavan kiinteän omaisuuden omistusoikeusperiaatteista. Pykälän mukaan projektia varten hankittavien laitteiden omistuksesta sovitaan toimeenpanoasiakirjoissa. Toimeenpanoasiakirjassa määriteltäviä omistajia määrää kiinteän omaisuuden käytöstä, ylläpidosta ja hallinnoinnista. Yhteisesti omistetun kiinteän omaisuuden osalta omaisuutta hallinnoi tutkimus- ja teknologiaprojektin valvontaryhmä.

XIV pykälä. SOCRATE-sopimuksen XIV pykälän mukaan osapuolet noudattavat vastuun osalta EUCLID-ohjelasopimuksen XIV pykälän 2 kohdan määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön.

EUCLID-ohjelasopimuksen XIV pykälän 2 kohdan mukaan, jos osapuolten kesken ei muuta sovita, osapuolet luopuvat mahdollisista vaateista toista osapuolta kohtaan toisen osapuolen tai sen edustajan, jollaiseksi ei katsota osallistuvien teollisuusyritysten henkilökuntaa, aiheuttamista vahingoista sopimuksen alaisessa toiminnassa, kuitenkin siten, että jos vahinko on aiheutettu piittaamattomalla toiminnalla tai laiminlyönnillä, törkeällä huolimattomuudella tai tahallisesti, vahingosta vastaa sen aiheuttanut osapuoli. Osapuolet korvaavat kolmansille osapuolille mahdollisesti aiheutuneen vahingon *pro rata*-periaatteella. Jos vahinko on aiheutettu piittaamattomalla toiminnalla tai laiminlyönnillä, törkeällä huolimattomuudella tai tahallisesti, vahingosta vastaa sen aiheuttanut osapuoli.

XIV pykälä 2 kohta. SOCRATE-sopimuksen XIV pykälän 2 kohdan mukaan osapuolet noudattavat THALES-sopimuksen VIII pykälän vastuita koskevia määräyksiä osallistuessaan THALES-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön.

THALES-sopimuksen VIII pykälän mukaan, jos osapuolten kesken ei muuta sovita, osapuolet luopuvat mahdollisista vaateista toista osapuolta kohtaan toisen osapuolen tai

sen edustajien aiheuttamista vahingoista sopimuksen alaisessa toiminnassa, kuitenkin siten, että jos vahinko on aiheutettu piittaamattomalla toiminnalla tai laiminlyönnillä, törkeällä huolimattomuudella tahallisesti, vahingosta vastaa sen aiheuttanut osapuoli. Osapuolet korvaavat kolmansille osapuolille mahdollisesti aiheutuneen vahingon *pro rata*-periaatteella. Jos vahinko on aiheutettu piittaamattomalla toiminnalla tai laiminlyönnillä, törkeällä huolimattomuudella tai tahallisesti, vahingosta vastaa sen aiheuttanut osapuoli.

XV pykälä 1 kohta. SOCRATE-sopimuksen XV pykälän 1 kohdassa määrätään että, SOCRATE-sopimuksen niitä osapuolia, jotka eivät ole EUCLID-ohjelasopimuksen tai THALES-sopimuksen allekirjoittajia, ei katsota kolmansiksi osapuoliksi kummankaan sopimuksen määrittelemällä tavalla minkään EUCLID- ja/tai THALES-yhteistyön osalta, johon ne osallistuvat.

XV pykälä 2 kohta. SOCRATE-sopimuksen XV pykälän 2 kohdan mukaan osapuolet noudattavat EUCLID-ohjelasopimuksen XV pykälän myyntejä ja siirtoja kolmansille osapuolille koskevia määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön.

EUCLID-sopimuksen XV pykälässä määrätään osapuolten yhteistyöprojektin tuloksena syntyneen materiaalin tai tiedon myymisestä kolmansille osapuolille. Siltä osin kuin toisten osapuolien tai kolmansien osapuolien immateriaalioikeuksia ei loukata, EUCLID-ohjelasopimuksella ei rajoiteta omistajan oikeutta vapaasti myydä omistamaansa tietoa tai materiaalia. Myyjä ei esimerkiksi voisi myydä yhteistyöprojektin tuottamaa tietoa tai materiaalia, jonka käyttäminen paljastaisi toisen osapuolen yhteistyöprojektia varten antamaa taustatietoa, ilman kyseisen osapuolen suostumusta.

XV pykälä 3 kohta. Osapuolet vahvistavat, että ne noudattavat THALES-sopimuksen pykälän XI määräyksiä osallistuessaan THALES-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön.

THALES-sopimuksen XI pykälä sisältää määräykset THALES-sopimuksen alaisen yhteistyön tuloksena syntyneen tiedon tai materiaalin myynnistä. Siltä osin kuin toisten osapuolien tai kolmansien osapuolien immateriaalioikeuksia ei loukata, THALES-sopimuksella ei rajoiteta omistajan oikeutta vapaasti myydä omistamaansa tietoa tai materiaalia.

XVI pykälä 1 kohta. Pykälän mukaan osapuolet vahvistavat, että osallistuessaan mihin tahansa EUCLID- tai THALES-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön ne käyttävät, lähettävät, säilyttävät, käsittelevät ja suojaavat kaikkea salassapidettäväksi luokiteltua materiaalia ja tietoja, joita ne vaihtavat tai tuottavat tämän sopimuksen, EUCLID-ohjelman sopimuksen tai THALES-sopimuksen yhteydessä kansallisen turvallisuuslainsäädäntönsä ja määräysten mukaisesti siten, että ne antavat yhtä tiukan suojan kuin Länsi-Euroopan unionin turvallisuusmääräyksissä (RS100) on määritetty.

Suomen Länsi-Euroopan unionin tarkkailija-aseman myötä Länsi-Euroopan unionin käyttämät turvallisuusmääräykset on Suomessa voimaan saatettu lailla. WEAGin ja Suomen turvallisuussopimus on ratifioitu vuonna 1998 (SopS 41—42/1998).

XVI pykälä 2 kohta. Pykälän mukaan osapuolet noudattavat EUCLID-ohjelman sopimuksen XVI pykälän 2—6 kohtien määräyksiä osallistuessaan EUCLID-yhteistyöhön ja THALES-sopimuksen pykälän X, kohtien 10.2—10.10 ja 10.15 määräyksiä osallistuessaan THALES-yhteistyöhön.

EUCLID-ohjelman sopimuksen XVI pykälän 2—6 kohdissa ja THALES-sopimuksen X pykälän 10.2—10.5 sekä 10.15 kohdissa määrätään, että osapuolet eivät saa luovuttaa salassapidettävää tietoa kolmansille osapuolille. Kohdat sisältävät lisäksi määräykset niistä toimenpiteistä, joilla osapuolten tulee varmistaa työhön osallistuvien yritysten tai laitosten kyvystä turvata projektiin liittyvä salassapidettävä tieto.

XVII pykälä. Osapuolet vahvistavat, että osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön ne noudattavat EUCLID-ohjelman sopimuksen XVII pykälän laitosvierailuja koskevia määräyksiä.

EUCLID-ohjelman sopimuksen XVII pykälä sisältää sovellettavat turvallisuusmääräykset EUCLID-tutkimus- ja teknologiaprojekteihin liittyvistä laitosvierailuista, esimerkiksi tutkimuslaitoksiin.

XVII pykälä 2 kohta. SOCRATE-sopimuksen XVII pykälässä osapuolet vahvistavat noudattavansa THALES-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön liittyvien vierailujen osalta THALES-sopimuksen 10.10—10.11 sekä 10.14 kohtia.

THALES-sopimuksen 10.10-10.11 ja 10.14 kohdissa sovitaan THALES-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön liittyvien laitos-

vierailuiden turvallisuusjärjestelyistä.

XVIII pykälä. SOCRATE-sopimuksen XVII pykälän mukaan osapuolet noudattavat EUCLID-ohjelman sopimuksen XVIII pykälän julkisuutta koskevia määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön.

EUCLID-ohjelman sopimuksen XVIII pykälässä todetaan, että osallistuvien teollisuusyritysten tulee hakea tutkimus- ja teknologiaprojektin valvontaryhmän hyväksyntä kaikelle projektiin liittyvälle tiedolle, jonka yritys haluaa julkistaa. Valvontaryhmä ei epää lupaa kohtuuttomien perusteiden.

XIX pykälä. SOCRATE-sopimuksen XIX pykälässä sovitaan uusien jäsenten osallistuminen EUCLID- ja THALES-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön. Uusien jäsenien liittyminen SOCRATE-sopimukseen edellyttää Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenten yksimielistä hyväksyntää. Jäsenet sitoutuvat ottamaan huomioon myös niiden SOCRATE-sopimuksen osapuolten näkemykset, jotka eivät ole Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäseniä.

XX pykälän 1 kohta. SOCRATE-sopimuksen XX pykälän mukaan osapuolet noudattavat EUCLID-ohjelman sopimuksen XX pykälän ja THALES-sopimuksen XII pykälän sopimusten irtisanomista ja päättymistä koskevia määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tai THALES-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön.

EUCLID-ohjelman sopimuksen XX pykälässä määrätään irtisanoutumisesta ohjelman sopimuksesta tai yksittäisistä tutkimus- ja teknologiahankeista ennen niiden loppuunsaattamista. Irtisanoutuvan osapuolen tulee neuvotella muiden osapuolien kanssa irtisanoutumisesta aiheutuvan haittojen minimoimiseksi ja tarvittavien irtisanoutumisesta aiheutuvien uudelleenjärjestelyjen helpottamiseksi. Irtisanoutuvan osapuolen taloudellinen vastuu päättyy irtisanoutumisen myötä, kuitenkin siten, että irtisanoutuva osapuoli korvaa toisille osapuolille irtisanoutumisesta välittömästi aiheutuneet ylimääräiset kustannukset.

THALES-sopimuksen XII pykälässä määrätään, että irtisanoutuvan osapuolen tulee neuvotella muiden osapuolten kanssa tarvittavista uudelleenjärjestelyistä yhteishankkeiden loppuunsaattamiseksi.

XX pykälän 2 kohta. SOCRATE-sopimus voidaan lopettaa milloin tahansa osapuolten yksimielisellä päätöksellä. Osapuoli voi yksipuolisesti irtisanoutua sopimuksesta anta-

malla toisille osapuolille kirjallisen irtisanomisilmoituksen kuusi kuukautta ennen aiottua irtisanoutumisajankohtaa.

XX pykälän 3 kohta. Pykälän mukaan osapuolet noudattavat tämän sopimuksen määräyksiä pykälissä X (Tietojen luovuttaminen ja käyttö), XIV (Vastuut), XV (Myynti ja siirrot kolmansille osapuolille), XVI (Turvallisuus) sekä XXI (Erimielisyyksien ratkaiseminen) sopimuksen irtisanomisesta, lakkauttamisesta tai raukeamisesta huolimatta.

XXI pykälä 1 kohta. Osapuolet vahvistavat, että osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön ne noudattavat EUCLID-ohjelmäsopimuksen XXI pykälän määräyksiä ja että osallistuessaan THALES-tutkimus- ja teknologiayhteistyöhön ne noudattavat THALES- sopimuksen XIII pykälän määräyksiä.

EUCLID-ohjelmäsopimuksen XXI pykälässä ja THALES-sopimuksen XIII pykälässä määrätään, että mahdolliset riitaisuudet ratkaistaan vain osapuolten välisin neuvotteluin.

XXI pykälä 2 kohta. SOCRATE-sopimuksen XXI pykälän 2 kohdan mukaan mahdolliset SOCRATE-sopimukseen liittyvät riitaisuudet ratkaistaan vain osapuolten välisin neuvotteluin.

XXII pykälä. SOCRATE-sopimuksen XXII pykälän mukaan sopimusta voidaan jatkaa tai muuttaa milloin tahansa osapuolten yksimielisellä kirjallisella päätöksellä.

XXIII pykälä. SOCRATE-sopimus käsittää 23 pykälää ja kaksi liitettä ja allekirjoitetaan kahtena kappaleena englannin ja ranskan kielillä, jotka tekstit ovat yhtä todistusvoimaisia. Sopimus on voimassa neljä vuotta ellei sen voimassaoloa jatketa osapuolten yksimielisellä suostumuksella. Tutkimushallintoyksikkö säilyttää alkuperäisiä tekstejä.

1.2. Liitekirje

Liitekirjeessä, joka on osoitettu Länsi-Euroopan unionin ministerineuvoston puheenjohtajalle, Suomi ilmoittaa noudattavansa Pariisissa 11.5.1955 Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehtyä sopimusta, myös niiden kolmen Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenmaiden, jotka eivät ole Länsi-Euroopan unionin täysjäseniä sekä Ruotsin suhteen SOCRATE-sopimuksen täytäntöönpanon edellyttämässä laajuudessa.

SOCRATE-sopimuksen täytäntöönpanon edellyttämä laajuus tarkoittaa, että Suomi hyväksyy Länsi-Euroopan unionin ja sen elinten oikeushenkilön aseman. Oikeushenkilön aseman tunnustaminen on edellytys sille, että Länsi-Euroopan puolustusmateriaalijärjestön tutkimushallintoyksikkö voi tehdä tutkimussopimuksia teollisuusyritysten kanssa SOCRATE-sopimuksessa kuvatulla tavalla myös Suomen puolesta, silloin kun Suomi osallistuu EUCLID-projekteihin.

1.3. Pariisin sopimus

Artiklassa 1 määritellään Länsi-Euroopan unioni. Järjestö koostuu neuvostosta, joka on perustettu Brysselin sopimuksen VIII artiklan mukaisesti, sen alaisista toimielimistä ja yleiskokouksesta. Neuvoston alaisilla toimielimillä tarkoitetaan elimiä, komiteoita tai laitoksia, joita neuvosto on perustanut tai sijoittanut alaisuutensa. Yleiskokouksella tarkoitetaan yleiskokousta, joka on perustettu Brysselin sopimuksen IX artiklan mukaisesti.

Artiklan 2 määräysten mukaan jäsenvaltioilla on velvollisuus tehdä yhteistyötä helpottaakseen asianmukaista oikeudenkäyttöä, varmistaakseen poliisimääräysten noudattamisen sekä ehkäistäkseen tämän sopimuksen mukaisten erioikeuksien ja vapauksien väärinkäytön. Lisäksi on määräyksiä niistä toimenpiteistä, joihin ryhdytään, jos näitä erioikeuksia ja vapauksia on väärinkäytetty sekä jäsenvaltion oikeuksista tällaisissa tapauksissa.

Artiklassa 3 määrätään järjestön asemasta itsenäisenä oikeussubjektina. Järjestöllä on kelpoisuus tehdä sopimuksia, hankkia ja luovuttaa irtainta ja kiinteää omaisuutta ja ryhtyä oikeudenkäyntitoimiin.

Artiklassa 4 määrätään, että järjestön omaisuus ja varat niiden sijaintipaikasta ja haltijasta riippumatta nauttavat lainkäyttövapautta, ellei järjestön pääsihteeri nimenomaisesti anna lupaa tästä vapautuksesta luopua. Vapautuksesta luopumisen ei kuitenkaan katsota koskevan täytäntöönpanotoimenpiteitä tai omaisuuden takavarikkoa.

Artiklassa 5 määrätään järjestön tilojen koskemattomuudesta. Järjestön varat ovat vapautettu etsinnästä, pakko-otosta, menettämisseuraamuksesta, pakkolunastuksesta tai muunlaisesta omaisuuteen puuttumisesta.

Artiklassa 6 määrätään, että järjestön aristo ja kaikki siihen kuuluvat tai sen hallussa

olevat asiakirjat ovat loukkaamattomia niiden sijaintipaikasta riippumatta.

Artiklassa 7 määrätään järjestön oikeudesta pitää hallussaan kaikenlaista valuuttaa ja käyttää valuuttatilejä. Järjestö voi vapaasti siirtää varojaan maasta toiseen tai maan sisällä ja vaihtaa hallussaan olevaa valuuttaa mihin tahansa muuhun valuuttaan suotuisamman virallisen myynti- tai ostokurssin mukaan.

Artiklassa 8 määrätään järjestön varojen, tulojen ja muun omaisuuden olevan vapautettu kaikista välittömistä veroista sekä tullimaksuista ja tuonnin ja viennin määrällisistä rajoituksista virkakäyttöön tarkoitettujen esineiden ja julkaisujensa osalta.

Artiklassa 9 määrätään, että vaikka järjestö ei pääsääntöisesti vaadi vapautusta valmisteverosta tai kiinteän tai irtaimen omaisuuden myyntiin kohdistuvasta kauppahintaan sisältyvästä verosta, jäsenvaltiot kuitenkin mahdollisuuksien mukaan suorittavat tarvittavat hallinnolliset järjestelyt, jotta veroa ei peritäisi tai sen määrä suoritettaisiin takaisin, kun on kyse merkittävistä verotetun tai verotettavan omaisuuden hankinnoista virkakäyttöä varten.

Artiklassa 10 määrätään, että järjestön viralliseen kirjeenvaihtoon tai muuhun yhteydenpitoon ei kohdisteta sensuuria. Järjestöllä on oikeus käyttää, lähettää ja vastaanottaa kirjeenvaihtoa kuriirissa tai sinetöidyissä säkeissä, jolloin lähetyksillä on sama erioikeudet ja vapaudet kuin diplomaattikuriirilla ja -säkillä.

Artiklassa 11 määrätään niiden henkilöiden, jotka jäsenvaltio on nimennyt pysyväksi edustajakseen järjestöön toisen jäsenvaltion alueelle, erioikeuksista ja vapauksista. Jokaisella henkilöllä, jonka jäsenvaltio on nimennyt pääasialliseksi pysyväksi edustajakseen järjestöön toisen jäsenvaltion alueelle, ja sellaisilla alueella oleskelevilla pääasiallisen pysyvän edustajan virallisen henkilökunnan jäsenillä, joista kyseiset henkilöt nimennyt valtio ja järjestön pääsihteeri sekä pääsihteeri ja oleskeluvaltio sopivat, on sellaiset erioikeudet ja vapaudet, jotka myönnetään vastaavassa asemassa oleville diplomaattikunnan edustajille ja näiden viralliselle henkilökunnalle.

Artiklassa 12 määrätään, että neuvostossa tai jossain sen alaisista toimielimistä olevilla jäsenvaltion edustajilla, joita 11 artikla ei koske, on tehtäviensä hoitamista varten toisen jäsenvaltion alueella ollessaan seuraavat

erioikeudet ja vapaudet: a) sama vapautus pidätyksestä tai vangitsemisesta kuin vastaavassa asemassa olevalle diplomaattihenkilökunnalle myönnetään; b) vapautus lainkäytöstä sellaisten suullisten ja kirjallisten lausuntojen ja toimenpiteiden osalta, joita he ovat antaneet tai tehneet virka-asemansa perusteella; c) kaikkien papereiden ja asiakirjojen koskemattomuus; d) oikeus käyttää koojeja sekä vastaanottaa ja lähettää papereita tai kirjeenvaihtoa kuriirissa tai sinetöidyissä säkeissä; e) sama vapautus itsensä ja puolisonsa osalta maahanmuutorajoituksista sekä ulkomaalaisten rekisteröintiä ja asepalvelusta koskevista velvoitteista kuin vastaavassa asemassa olevalle diplomaattihenkilökunnalle myönnetään; f) samat helpotukset valuuttoja ja valutanvaihtoa koskevien rajoitusten osalta kuin vastaavassa asemassa olevalle diplomaattihenkilökunnalle myönnetään; g) samat vapaudet ja helpotukset henkilökohtaisten matkatavaroiden osalta kuin vastaavassa asemassa olevalle diplomaattihenkilökunnalle myönnetään; h) oikeus tuoda tullivapaasti huonekalunsa ja henkilökohtainen omaisuutensa, kun he saapuvat ensimmäisen kerran hoitamaan tehtäviään kyseisessä maassa, viedä nämä huonekalut ja henkilökohtainen omaisuus jälleen maasta tullivapaasti, kummassakin tapauksessa sellaisten ehtojen mukaisesti, jotka sen maan hallitus, jossa oikeutta käytetään, katsoo tarpeelliseksi; i) oikeus tuoda väliaikaisesti tullivapaasti yksityinen moottoriajoneuvonsa henkilökohtaiseen käyttöönsä sekä viedä tämä moottoriajoneuvo jälleen tullivapaasti maasta, kummassakin tapauksessa sellaisten ehtojen mukaisesti, jotka kyseisen maan hallitus katsoo tarpeelliseksi.

Jos jonkin verotusmuodon oikeudellinen peruste on asuminen, aikaa, jonka tämän artiklan soveltamisalaan kuuluva henkilö viettää toisen jäsenvaltion alueella suorittaakseen virkatehtäviään, ei katsota asumiseksi. Erityisesti hänet on vapautettu kyseisen jäsenvaltion verotuksesta sellaisten virkatehtäviin liittyvien palkkojen ja palkkioiden osalta, joita hän saa näiden virkatehtävien suorittamisen aikana.

Tässä artiklassa "edustajan" katsotaan tarkoittavan kaikkia valtuuskuntien edustajia, neuvonantajia ja teknisiä asiantuntijoita. Kukin jäsenvaltio antaa pyynnöstä muille asiaan liittyville jäsenvaltioille tiedoksi niiden edustajiensa nimet, joita tämä artikla koskee, sekä heidän oleskeluaikansa näiden muiden

jäsenvaltioiden alueella.

Artiklassa 13 määrätään, että järjestön viralliselle toimistohenkilökunnalle, joka tulee jäsenvaltion edustajan mukana, ja joka ei kuulu 11 tai 12 artiklan soveltamisalaan, myönnetään 12 artiklan 1 kappaleen b, c, e, j, h ja i kohdassa sekä 2 kappaleessa mainitut erioikeudet ja vapaudet, kun he ovat toisen jäsenvaltion alueella suorittaakseen tehtäviään.

Artiklassa 14 määrätään, että erioikeuksia ja vapauksia ei myönnetä jäsenvaltioiden edustajille ja heidän henkilökunnalleen näiden henkilöiden henkilökohtaisen edun vuoksi, vaan heidän Länsi-Euroopan unioniin liittyvien tehtäviensä riippumattoman suorittamisen varmistamiseksi. Jäsenvaltioilla on sekä oikeus että toisaalta velvollisuus luopua vaatimasta edustajiensa ja heidän henkilökuntansa koskemattomuutta sellaisessa tapauksessa, jossa sen mielestä koskemattomuus estäisi oikeudenkäyttöä ja jossa siitä voidaan luopua rajoittamatta koskemattomuuden tarkoituksen toteutumista.

Artiklassa 15 määrätään, että jäsenvaltiota ei voi pakottaa myöntämään tässä osassa tarkoitettuja erioikeuksia ja vapauksia henkilölle, joka on sen kansalainen tai joka on sen oma edustaja tai tällaisen edustajan henkilökunnan jäsen.

Artiklat 16—18 koskevat vapaata liikkumista, tullivapautta, valuutanvientiä sekä jäsenvaltioiden rikosoikeudellista koskemattomuutta ja tiettyjä muita hallinnollisia tai muita toimenpiteitä yksittäistä henkilöä kohtaan WEU:n yleiskokouksen istuntojen aikana. Määräykset koskevat yleiskokouksessa olevia edustajia tai varaedustajia ja tietyiltä osin myös niitä osanottajia, jotka osallistuvat kokouksiin, joita järjestetään istunnon ulkopuolella yleiskokouksen komiteoissa tai työryhmissä.

Artiklojen 19—25 määräykset käsittelevät järjestön puolesta tehtäviä suorittavien virkamiesten ja asiantuntijoiden erioikeuksia ja vapauksia, kun nämä henkilöt oleskelevat toisen jäsenvaltion alueella. Määräykset koskevat myös joitakin edellä mainittujen henkilöiden mukana seuraavia. Säännöksistä käy

ilmi, että järjestö voi luopua koskemattomuudesta, joka haittaisi oikeudenkäyttöä, jos luopuminen ei vaaranna järjestön intressejä. Edelleen yksittäinen jäsenvaltio voi rajoittaa oman kansalaisen tiettyjä erioikeuksia ja vapauksia. Tässä osassa on myös sääntöjä järjestön verotusoikeudesta sekä verovapaudesta kansallisessa verotuksessa koskien järjestön virkamiesten palkkaa ja muita etuja.

Sopimuksen viimeiset artiklat 26—29 käsittelevät riitojen ratkaisua, täydentäviä sopimuksia, ratifiointia sekä sopimuksen irtisanomisehtoja

2. Voimaantulo

SOCRATE-sopimus tulee Suomessa valtion sisäisesti voimaan 30 päivän kuluttua siitä kun sopimus on hyväksytty.

3. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Pariisin sopimuksen 3 artiklan mukaan Länsi-Euroopan unionilla on oikeushenkilön asema. Yhteisön, organisaation tai vastaavan oikeushenkilöllisyydestä sekä siihen liittyvästä oikeuskelpoisuudesta ja oikeudellisesta toimintakyvystä säädetään Suomessa lailla. Tällaisen sopimusmääräyksen hyväksyminen kuuluu siten lainsäädännön alaan.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että eduskunta hyväksyisi Roomassa 16 päivänä marraskuuta 1998 Suomen tasavallan hallituksen ja Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenmaiden välillä tehdyn eurooppalaista puolustusmateriaalitutkimusta ja teknologiaa koskevan puitesopimuksen sekä siihen liittyvän Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen, joka sisältää määräyksiä erioikeuksista ja vapauksista.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän kanssa tehdyn eurooppalaista tutkimus- ja teknologiayhteistyöjärjestelmää koskevan puitesopimuksen ja Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Roomassa 16 päivänä marraskuuta 1998 Suomen tasavallan hallituksen ja Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän välillä tehdyn eurooppalaista puolustusmateriaalitutkimusta ja teknologiaa koskevan puitesopimuksen sekä siihen liittyvän Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen määräykset ovat lakina voimassa niin kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta voidaan antaa tasavallan presidentin asetuksella.

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Naantalissa 16 päivänä kesäkuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri Kimmo Sasi

SOCRATE-SOPIMUS
JOKA KOSKEE
EUROOPPALAISTA TUTKIMUS- JA
TEKNOLOGIAYHTEISTYÖJÄRJESTELMÄÄ

SOPIMUS

seuraavien osapuolten välillä:

Belgian kuningaskunnan puolustusministeri

Tanskan kuningaskunnan puolustusministeri

Suomen tasavallan hallitus, jota edustaa puolustusministeri

Ranskan tasavallan puolustusministeri

Saksan liittotasavallan liitto puolustusministeri

Helleenien tasavallan puolustusministeri

Italian tasavallan puolustusministeri

Luxemburgin suurruhtinaskunnan puolustusministeri

Alankomaiden kuningaskunnan puolustusministeri

Norjan kuningaskunnan puolustusministeri

Portugalin tasavallan puolustusministeri

Espanjan kuningaskunnan puolustusministeri

Ruotsin kuningaskunnan hallitus, jota edustaa puolustusministeri

Turkin tasavallan puolustusministeri

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan puolustusministeri

joka koskee

eurooppalaista tutkimus- ja teknologiayhteistyöjärjestelmää
(SOCRATE)

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto	
Määritelmät	
PYKÄLÄ I	Tavoitteet ja laajuus
PYKÄLÄ II	Viranomaisorganisaatio
PYKÄLÄ III	Teollisuus
PYKÄLÄ IV	Raportit edistymisestä
PYKÄLÄ V	Sopimussuhteet
PYKÄLÄ VI	Työn ja kustannusten jakaminen
PYKÄLÄ VII	Rahoitus
PYKÄLÄ VIII	Verot, tullit ja vastaavat maksut
PYKÄLÄ IX	Sopimukset
PYKÄLÄ X	Tietojen luovuttaminen ja käyttö
PYKÄLÄ XI	Tarkastus ja laadunvalvonta
PYKÄLÄ XII	Konfigurointi
PYKÄLÄ XIII	Varojen hallinta
PYKÄLÄ XIV	Vastuut
PYKÄLÄ XV	Myynnit ja siirrot kolmansille osapuolille
PYKÄLÄ XVI	Turvallisuus
PYKÄLÄ XVII	Vierailut
PYKÄLÄ XVIII	Julkisuus
PYKÄLÄ XIX	Uusien jäsenten osallistuminen EUCLID- ja THALES- tutkimus- ja teknologiatointaan
PYKÄLÄ XX	Irtisanominen ja päätyminen
PYKÄLÄ XXI	Riitaisuuksien ratkaiseminen
PYKÄLÄ XXII	Voimassaolon jatkaminen tai muuttaminen
PYKÄLÄ XXIII	Allekirjoitukset ja voimaantulo
LIITE A	
LIITE B	

JOHDANTO

Ottaen huomioon:

— Erfurtissa 18.11.1997 tehdyt ministeritason päätökset Euroopan puolustusmateriaalialan kumppanuudesta, jotka tarjoavat asiasta kiinnostuneille Länsi-Euroopan unionin tarkkailijoille, jotka eivät ole Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäseniä, sekä Länsi-Euroopan unionin liitännäisjäsenille mahdollisuuden osallistua puolustusmateriaalialan yhteistyöhön;

— kolmentoista Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenmaan puolustusministerien, jotka ovat allekirjoittaneet 16 marraskuuta 1990 päivätyin EUCLID-ohjelman sopimuksen ja kyseisen ohjelman sopimuksen muutokset 1 ja 2 ja 3 sekä 18 marraskuuta 1996 päivätyin THALES- sopimuksen ja sen lisäyksen 1, päätöksen, joka tarjoaa asiasta kiinnostuneille Länsi-Euroopan unionin tarkkailijoille, jotka eivät ole Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäseniä sekä Länsi-Euroopan unionin liitännäisjäsenille mahdollisuuden osallistua Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän tutkimus- ja teknologiahankkeisiin, jotka toteutetaan EUCLID-ohjelman sopimuksen ja THALES-sopimuksen puitteissa;

— Suomen ja Ruotsin osoittaman vakaan kiinnostuksen osallistua EUCLID- ja THALES-toimintaan;

— kirjeenvaihdon ja Länsi-Euroopan unionin neuvoston Länsi-Euroopan puolustusmateriaalijärjestön toimeenpanevalla elimellä antaman valtuuden hyödyntää Länsi-Euroopan unionin oikeushenkilöllisyyttä ja tehdä sopimuksia SOCRATEN määräysten mukaisesti

tämän sopimuksen allekirjoittajat, joista tästä eteenpäin käytetään nimeä osapuolet, ovat sopineet seuraavasta:

MÄÄRITELMÄT

CEPA

Common European Priority Area, yhteistyöala

EUCLID

European Co-operation for the Long Term in Defence, 13 Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenen yhteinen teknologia ja tutkimus- ohjelma puolustuksen alalla, jonka EUCLID-ohjelman sopimus kattaa.

TEOLLISUUSYRITYS

Teollinen tai viranomaisorganisaatio tai akateeminen laitos, joka haluaa ja pystyy työskentelemään tutkimus- ja teknologiaprojektin puitteissa sopimuksen mukaisesti.

YHTEISHANKE

Puolustusalan tutkimusta koskeva yhteishanke, johon sisältyy yhteisiä tutkimuksia ja kokeita ja jonka toteuttavat kaksi tai useampaa osapuolta THALES-sopimuksen määräysten mukaisesti.

OHJELMASOPIMUS

EUCLID-ohjelman sopimus.

TUTKIMUS- JA TEKNOLOGIAPROJEKTI

tutkimus- ja teknologiaprojekti, jonka toteuttavat kaksi tai useampaa osapuolta EUCLID-ohjelman sopimuksen määräysten mukaisesti.

JOHTAVA TEOLLISUUSYRITYS

Johtava teollisuusyritys eli teollisuusyritys, joka johtaa kansainvälistä teollisuusyrityskonsortiota tarkoituksena tehdä tutkimus- ja teknologiaprojektin alaista työtä.

THALES

Technology Arrangement for Laboratories for defence European Science. Thales-sopimus.

WEAG - LÄNSI-EUROOPAN

PUOLUSTUSMATERIAALIRYHMÄ

Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmä.-Aikaisemmin Itsenäinen Eurooppalainen Ohjelmaryhmä (*Independent European Programme Group, IEPG*). Eurooppalainen foorumi puolustusalan yhteistyölle Länsi-Euroopan unionin puitteissa. Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän sisäinen toimivaltainen elin tutkimus- ja teknologia-asioissa on paneeli II.

I PYKÄLÄ

Tavoitteet ja laajuus

1.1. Osapuolet vahvistavat, että he toteuttavat EUCLID-tutkimus- ja teknologiatointaan EUCLID-ohjelmäsopimuksen I pykälän kaikkien määräysten mukaisesti ja että osallistuessaan yksittäisiin tutkimus- ja teknologiahankkeisiin ne ilmaisevat sitoumuksensa kyseiseen tutkimus- ja teknologiahankkeeseen allekirjoittamalla toimeenpanoasiakirjan, joka seuraa EUCLID-ohjelmäsopimuksen 15.5.2000 allekirjoitetun muutoksen mukaisesti laaditun toimeenpanoasiakirjan muotoa. Malli tällaisesta toimeenpanoasiakirjasta on tämän sopimuksen liitteessä A. Allekirjoittamisen jälkeen jokaisesta toimeenpanoasiakirjasta tulee erottamaton osa tätä sopimusta.

1.2. Osapuolet vahvistavat, että ne toteuttavat THALES-tutkimus- ja teknologiatointaan THALES-sopimuksen III pykälän kaikkien määräysten mukaisesti ja että osallistuessaan yksittäisiin yhteisohjelmiin ne ilmaisevat sitoumuksensa kyseiseen ohjelmaan allekirjoittamalla yhteishankeliitteen, joka seuraa THALES-sopimuksen 15.5.2000 allekirjoitetun muutoksen mukaisen yhteishankeliitteen muotoa. Malli tällaisesta yhteishankeliitteestä on tämän sopimuksen liitteessä B. Allekirjoittamisen jälkeen jokaisesta yhteishankeliitteestä tulee erottamaton osa tätä sopimusta.

II PYKÄLÄ

Viranomaisorganisaatio

2.1. Osapuolet vahvistavat, että EUCLID-tutkimus- ja teknologiatoininnan hallinnointi toteutetaan EUCLID-ohjelmäsopimuksen pykälän II määräysten mukaisesti kuitenkin siten, että tämän sopimuksen osapuolilla, jotka eivät ole ohjelmäsopimuksen allekirjoittajia, ei ole sen pykälän kohdissa 1 ja 2 kuvattuja äänioikeuksia.

2.2. Osapuolet vahvistavat, että THALES-tutkimus- ja teknologiatoininnan hallinnointi toteutetaan THALES-sopimuksen IV pykälän määräysten mukaisesti kuitenkin siten, että tämän sopimuksen osapuolilla, jotka eivät ole THALES-sopimuksen allekirjoittajia, ei ole sen pykälän kohtien 4.1 - 4.3 kuvauksen mukaista äänioikeuksia paneelissa

II, tutkimus- ja teknologia hallintokomiteassa ja yhteistyöalatasolla.

2.3. Tämän sopimuksen osapuolet, jotka ovat myös EUCLID-ohjelmäsopimuksen ja THALES-sopimuksen allekirjoittajia ottavat kuitenkin muiden osapuolten näkemykset huomioon tehdessään päätöksiä paneelissa II, tutkimus- ja teknologia hallintokomiteassa ja yhteistyöalatasolla.

III PYKÄLÄ

Teollisuus

Osapuolet vahvistavat rohkaisevansa kansallista teollisuutta osallistumaan EUCLID-toimintaan EUCLID-ohjelmäsopimuksen III pykälän määräysten mukaisesti.

IV PYKÄLÄ

Raportit edistymisestä

Osapuolet vahvistavat noudattavansa EUCLID-ohjelmäsopimuksen IV pykälän määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiatointaan.

V PYKÄLÄ

Sopimussuhteet

5.1. Osapuolet vahvistavat, että ne noudattavat EUCLID-ohjelmäsopimuksen V pykälän määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiatointaan ja että osallistuessaan yksittäisiin tutkimus- ja teknologiahankkeisiin ne pyytävät omaa johtavaa teollisuusyritystään tai muuta teollisuusyritystä tekemään tarvittavan vaitiolositoumuksen, jonka malli on EUCLID-ohjelmäsopimuksen liitteessä B.

5.2. Osapuolet vahvistavat, että ne noudattavat THALES-sopimuksen VI pykälän määräyksiä osallistuessaan THALES-tutkimus- ja teknologiatointaan.

VI PYKÄLÄ

Työn ja kustannusten jakaminen

Osapuolet vahvistavat, että ne noudattavat EUCLID-ohjelmäsopimuksen VI pykälän määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiatointaan, ja että ne noudattavat THALES-sopimuksen V pykälän

määräyksiä osallistuessaan THALES-tutkimus- ja teknologiatoimintaan.

VII PYKÄLÄ

Rahoitus

Osapuolet vahvistavat, että ne noudattavat EUCLID-ohjelmiasopimuksen VII pykälän määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiatoimintaan.

VIII PYKÄLÄ

Verot, tullit ja vastaavat maksut

Osapuolet vahvistavat, että ne noudattavat EUCLID-ohjelmiasopimuksen VIII pykälän määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiatoimintaan, ja että ne noudattavat THALES-sopimuksen IX pykälän määräyksiä osallistuessaan THALES-tutkimus- ja teknologiatoimintaan.

IX PYKÄLÄ

Sopimukset

Osapuolet vahvistavat, että ne noudattavat EUCLID-ohjelmiasopimuksen IX pykälän määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiatoimintaan.

X PYKÄLÄ

Tietojen luovuttaminen ja käyttö

10.1. Osapuolet vahvistavat, että osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiatoimintaan ne noudattavat EUCLID-sopimuksen X pykälän määräyksiä kuitenkin siten, että niillä tämän sopimuksen osapuolilla, jotka eivät ole EUCLID-ohjelmiasopimuksen allekirjoittajia, ei ole automaattista oikeutta vastaanottaa tai käyttää yhteistyöalan jäsenten ohjelmiasopimuksen X pykälän 10 kohdan perusteella käytössä olevia tietoja.

10.2. Osapuolet vahvistavat, että osallistuessaan THALES-tutkimus- ja teknologiatoimintaan ne noudattavat THALES-sopimuksen VII pykälän määräyksiä kuitenkin siten, että tämän sopimuksen osapuolilla, jotka eivät ole THALES-sopimuksen allekirjoittajia, ei ole automaattista oikeutta vastaanottaa tai käyttää yhteistyöalan jäsenten

kyseisen sopimuksen kohdan 7.4.1 perusteella käytössä olevia tietoja.

XI PYKÄLÄ

Tarkastus ja laadunvalvonta

Osapuolet vahvistavat, että ne noudattavat EUCLID-ohjelmiasopimuksen XI pykälän määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiatoimintaan.

XII PYKÄLÄ

Konfigurointi

Osapuolet vahvistavat, että ne noudattavat EUCLID-ohjelmiasopimuksen XII pykälän määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiatoimintaan.

XIII PYKÄLÄ

Varojen hallinta

Osapuolet vahvistavat, että ne noudattavat EUCLID-ohjelmiasopimuksen XIII pykälän määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiatoimintaan.

XIV PYKÄLÄ

Vastuut

14.1. Osapuolet vahvistavat, että osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiatoimintaan vastuun osalta ne noudattavat EUCLID-ohjelmiasopimuksen XIV pykälän 2 kohdan määräyksiä.

14.2. Osapuolet vahvistavat, että osallistuessaan THALES-tutkimus- ja teknologiatoimintaan ne noudattavat THALES-sopimuksen VIII pykälän määräyksiä.

XV PYKÄLÄ

Myynnit ja siirrot kolmansille osapuolille

15.1. Osapuolet vahvistavat, että niitä tämän sopimuksen osapuolia, jotka eivät ole EUCLID-ohjelmiasopimuksen tai THALES-sopimuksen allekirjoittajia, ei katsota kolmansiksi osapuoliksi kummankaan sopimuksen määrittelemällä tavalla missään EU-

CLID- ja/tai THALES-toiminnossa, joihin ne osallistuvat.

15.2. Osapuolet vahvistavat, että ne noudattavat EUCLID-ohjelmajohdanto-osuuden XV pykälän määräyksiä osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiatoimintaan.

15.3. Osapuolet vahvistavat, että ne noudattavat THALES-sopimuksen XI pykälän määräyksiä osallistuessaan THALES-tutkimus- ja teknologiatoimintaan.

XVI PYKÄLÄ

Turvallisuus

16.1. Tämän sopimuksen osapuolet, huolimatta siitä, ovatko ne EUCLID-ohjelmajohdanto-osuuden tai THALES-sopimuksen allekirjoittajia, vahvistavat, että osallistuessaan mihin tahansa EUCLID- tai THALES-tutkimus- ja teknologiatoimintaan ne käyttävät, lähettävät, säilyttävät, käsittelevät ja suojaavat kaikkea salassapidettäväksi luokiteltua materiaalia ja tietoja, joita ne vaihtavat tai tuottavat tämän sopimuksen, EUCLID-ohjelmajohdanto-osuuden tai THALES-sopimuksen yhteydessä kansallisen turvallisuuslainsäädäntönsä ja määräysten mukaisesti siten, että ne antavat yhtä tiukan suojan kuin Länsi-Euroopan unionin turvallisuusmääräyksissä (RS100) on määritetty.

16.2. Tämän sopimuksen osapuolet vahvistavat myös, että osallistuessaan tutkimus- ja teknologiatoimintaan ne noudattavat EUCLID-ohjelmajohdanto-osuuden XVI pykälän 2—6 kohtien mukaisia määräyksiä, ja että osallistuessaan THALES-tutkimus- ja teknologiatoimintaan ne noudattavat THALES-sopimuksen X pykälän, 10.2—10.10. ja 10.15 kohtien määräyksiä.

XVII PYKÄLÄ

Vierailut

17.1. Osapuolet vahvistavat, että osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiatoimintaan ne noudattavat EUCLID-ohjelmajohdanto-osuuden XVII pykälän määräyksiä.

17.2. Osapuolet vahvistavat, että osallistuessaan THALES-tutkimus- ja teknologiatoimintaan ne noudattavat THALES-sopimuksen 10.11 ja 10.12 kohtien määräyksiä ja koordinoivat osapuolen henkilöstön vierailupyynnöitä toisen osapuolen laitokseen virallisia kanavia käyttäen, isännöivän osa-

puolen vakiintuneita vierailukäytäntöjä noudattaen ja kyseisen THALES-ohjelman/hankkeen nimen ilmottaen sekä noudattavat lisäksi THALES-sopimuksen 10.14 kohtaa.

XVIII PYKÄLÄ

Julkisuus

Osapuolet vahvistavat, että osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiatoimintaan ne noudattavat EUCLID-ohjelmajohdanto-osuuden XVIII pykälän määräyksiä.

XIX PYKÄLÄ

Uusien jäsenten osallistuminen EUCLID- ja THALES-tutkimus- ja teknologiatoimintaan

Mikä (mitkä) tahansa valtio(t), joka (jotka) toivoo (toivovat) voivansa osallistua EUCLID- ja THALES-tutkimus- ja teknologiatoimintaan tämän sopimuksen kuvaamalla tavalla, voivat hakeutua niihin paneeli II:n kautta. Tämä edellyttää Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenen yksimielisyyttä, vaikka Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenet ottavatkin huomioon tämän sopimuksen kaikkien allekirjoittajien näkemykset. Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenet pyytävät sitten tämän sopimuksen allekirjoittajia hyväksymään uuden valtion (uudet valtiot) tämän sopimuksen muutoksella tai tekemällä erillisen sopimuksen, joka mahdollistaa kyseisen uuden valtion (kyseisten uusien valtioiden) osallistumisen EUCLID- ja THALES-tutkimus- ja teknologiatoimintaan.

XX PYKÄLÄ

Irtisanominen ja päättyminen

20.1. Osapuolet vahvistavat, että osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologiatoimintaan ne noudattavat EUCLID-ohjelmajohdanto-osuuden XX pykälän määräyksiä ja että osallistuessaan THALES-tutkimus- ja teknologiatoimintaan ne noudattavat THALES-sopimuksen XII pykälän määräyksiä.

20.2. Tämä sopimus voidaan lopettaa milloin tahansa osapuolten yksimielisellä päätöksellä. Jos yksi osapuoli päättää irtisanomisen, se ilmoittaa irtisanomisaikomuksesta kirjallisesti toisille osapuolille kuusi kuukautta etukäteen ja neuvottelee

muiden osapuolten kanssa kaikkein tyydyttävimmistä järjestelyistä mahdollisten jäljellä olevien EUCLID- ja THALES-tutkimus- ja teknologiatoimintojen, joihin kyseinen osapuoli osallistuu, jatkamiseksi, siirtämiseksi ja loppuun saattamiseksi.

20.3. Osapuolet vahvistavat, että ne noudattavat tämän sopimuksen määräyksiä pykälissä X (Tietojen antamista ja käyttö), XIV (Vastuut), XV (Myynti ja siirrot kolmansille osapuolille), XVI (Turvallisuus) sekä XXI (Erimielisyyksien ratkaiseminen) sopimuksen irtisanomisesta, lakkauttamisesta tai raukeamisesta huolimatta.

XXI PYKÄLÄ

Riitaisuuksien ratkaiseminen

21.1. Osapuolet vahvistavat, että osallistuessaan EUCLID-tutkimus- ja teknologia-toimintaan ne noudattavat EUCLID-ohjelmasonpimuksen XXI pykälän määräyksiä ja että osallistuessaan THALES-tutkimus- ja teknologiatoimintaan ne noudattavat THALES-sopimuksen XIII pykälän määräyksiä.

21.2. Mikä tahansa tämän sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskeva erimielisyys

ratkaistaan kyseisten osapuolten välissä neuvotteluissa eikä niitä viedä kansalliseen tai kansainväliseen tuomioistuimeen tai kolmannelle osapuolelle ratkaisua varten.

XXII PYKÄLÄ

Voimassaolon jatkaminen tai muuttaminen

Tätä sopimusta voidaan muuttaa ja sen voimassaoloa jatkaa milloin tahansa osapuolten yksimielisellä kirjallisella suostumuksella.

XXIII PYKÄLÄ

Allekirjoitukset ja voimaantulopäivä

Tämä sopimus, joka käsittää 23 pykälää ja kaksi liitettä, allekirjoitetaan kahtena kappaletta englanniksi ja ranskaksi, jotka ovat yhtä todistusvoimaisia. Sopimus on voimassa neljä vuotta ellei sen voimassaoloa jatketa osapuolten yksimielisellä suostumuksella. Länsi-Euroopan puolustusmateriaalijärjestön tutkimushallintoyksikkö säilyttää alkuperäisiä tekstejä ja kaikille osapuolille lähetetään kummastakin oikeaksi todistettu jäljennös.

Belgian kuningaskunnan puolustusministeri
allekirjoitus
paikka
aika

Tanskan kuningaskunnan puolustusministeri
allekirjoitus
paikka
aika

Suomen tasavallan hallitus, jota edustaa puolustusministeri
allekirjoitus
paikka
aika

Ranskan tasavallan puolustusministeriö
allekirjoitus
paikka
aika

Saksan liittotasavallan puolustusministeri
allekirjoitus
paikka
aika

Helleenien tasavallan puolustusministeri
allekirjoitus
paikka
aika

Italian tasavallan puolustusministeri
allekirjoitus
paikka
aika

Luxemburgin suurruhtinaskunnan puolustusministeri
allekirjoitus
paikka
aika

Alankomaiden kuningaskunnan puolustusministeri
allekirjoitus
paikka
aika

Norjan kuningaskunnan puolustusministeri
allekirjoitus
paikka
aika

Portugalin tasavallan puolustusministeri
allekirjoitus
paikka
aika

Espanjan kuningaskunnan puolustusministeri
allekirjoitus
paikka
aika

Ruotsin kuningaskunnan hallituksen puolustusministeri
allekirjoitus
paikka
aika

Turkin tasavallan puolustusministeri
allekirjoitus
paikka
aika

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan puolustusministeri
allekirjoitus
paikka
aika

**EUROOPPALAISTA TUTKIMUS- JA
TEKNOLOGIAYHTEISTYÖJÄRJESTELMÄÄ koskevan**

**SOCRATE-SOPIMUKSEN
alainen**

TOIMEENPANOASIAKIRJA

CEPA No:
RTP No:
CEPA otsikko:
RTP:n otsikko:
JOHDANTO

.....osapuoli, joka on puheenjohtajamaa

.....osapuoli

.....osapuoli

.....osapuoli,

joita tästä eteenpäin nimitetään "osallistuviksi osapuoliksi:

— ottaen huomioon 16 marraskuuta 1998 allekirjoitetun SOCRATE-sopimuksen, joka koskee eurooppalaista tutkimus- ja teknologiayhteistyöjärjestelmää, ja sen myöhemmät lisäykset,

— ja ottaen huomioon tämän toimeenpanoasiakirjan puitteissa toteutettavan yhteistyön edut,

ovat sopineet seuraavaa:

1. AIHE

Tämä on allekirjoittajien välinen toimeenpanoasiakirja SOCRATE-hankkeen nimeltä (.....) toteuttamisesta, joka valtuuttaa Länsi-Euroopan unionin nimissä ja osallistuvien osapuolten puolesta toimivan Länsi-Euroopan puolustusmateriaalijärjestön tutkimushallintoyksikön tekemään sopimuksen SOCRATE-sopimuksen ehtojen mukaisesti tässä toimeenpanoasiakirjassa määriteltyä työtä varten.

Tutkimushallintoyksikkö Länsi-Euroopan unionin nimissä turvaa kaikki oikeudet ja sitoutuu velvoitteisiin kaikkien allekirjoitta-

neiden puolesta, siten kuin SOCRATE-sopimuksessa määritellään.

2. TURVALLISUUSLUOKITUS

Tämän toimeenpanoasiakirjan alaisen salsapidettävän tiedon turvallisuusluokittelun korkein taso on .....

**3. TUTKIMUS JA
TEKNOLOGIAPROJEKTIN
TEKNOLOGINEN TAVOITE**

(Lyhyt kuvaus siitä, mitä hankkeella aiotaan saavuttaa mukaan lukien, mikäli sovellettavissa, tulevat sovellukset)

4. TYÖN LAAJUUS

(Yhteenvedo tutkimus- ja teknologiahankkeen kattamista teknologia-alueista, kokeista ja testeistä jne.)

5. TYÖOHJELMAT

(Työohjelmien yleiskuvaus, joka sisältää:
— aikataulun
— työkaksot
— työohjelmat, joista käy ilmi kansalliset velvoitteet, jos sovellettavissa
— ohjelman arviointipisteet
— oletettu päättämispäivä)

6. SOPIMUSTEN JAKELU

Tutkimushallintoyksikkö lähettää teke-
miensä sopimusten alkuperäiskappaleet kan-

sallisille laskujen maksusta vastaaville viranomaisille sekä lähettää jäljennökset sopimuksesta kansallisille EUCLID-koordinaattoreille ja tutkimus- ja teknologiaprojektin valvontaryhmälle.

Tutkimushallintoyksikkö tiedottaa tutkimus- ja teknologiaprojektin valvontaryhmän jäsenille päävastuullisen teollisuusyrityksen ja muiden teollisuusyritysten välillä tehtävien aliurakointisopimusten allekirjoitusajan kohdasta. Tutkimus- ja teknologiaprojektin valvontaryhmän jäsen voi myös pyytää aliurakointisopimuksen jäljennöstä suoraan kansalliselta urakoitsijalta kansallisia kanavia käyttäen.

7. TUTKIMUS- JA TEKNOLOGIAPROJEKTIN VALVONTARYHMÄN TOIMENPITEET

Ellei tässä kohdassa muuta sovita, tutkimus- ja teknologiaprojektin valvontaryhmä voi toimeen panoasiakirjan allekirjoittamisen jälkeen tehdä päätöksiä seuraavista asioista:

- A. Laitteistovaatimukset
(SOCRATE-sopimuksen X ja XIII pykälän mukaisesti)
- B. Ohjelmistovaatimukset
(SOCRATE-sopimuksen X pykälän mukaisesti)
- C. Raportointivaatimukset
(SOCRATE-sopimuksen IV ja X pykälän mukaisesti)
- D. Tarkastus ja laadunvarmistus
(SOCRATE-sopimuksen pykälän XI mukaisesti.)
- E. Konfiguroinnin hallinta
(SOCRATE-sopimuksen pykälän XII mukaisesti.)
- F. Omaisuuden hallinta
(SOCRATE-sopimuksen pykälän XIII mukaisesti.)

8. TUTKIMUS- JA TEKNOLOGIAPROJEKTIN ARVIOITU KOKONAISKUSTANNUS

Työn laajuus perustuu arvioon kokonaiskustannuksista (.....) MEuroa (.....) vuoden aikana.

9. TALOUDELLISET JÄRJESTELYT

Valtion taloudellisen sitoutumisen *enimmäismäärä* kaikkien osallistuvien osapuolien osalta perustuu laskettuun (.....) M Euroon [ilman alv:a] [ml.alv](.....) vuoden aikana.

Sitoumus jaetaan kaikkien osallistuvien osapuolien kesken ohjelasopimuksen VI pykälän 4 kohdan mukaisesti.

Teollisuuden [odotetaan] [edellytetään] osallistuvan kustannuksiin (*jos näin päätetään ja erityisesti EUROFINDER aloitteissa*).

(*Teollisuuden osuuden vähimmäismäärä voidaan lisätä tähän niitä osallistuvia osapuolia varten, jotka haluavat kirjata tämän luvun ylös.*)

Siinä tapauksessa, että osallistuvan osapuolen sitoumukseen kuuluvasta rahoituksesta jokin osa ei tule valtiolta, tai että osallistuvan osapuolen rahoitussitoumus vähenee seurauksena suuremmasta pyydetystä teollisen omiasioituksen osuudesta, SOCRATE-sopimuksen pykälän X mukaisesti suoritetuissa maksuissa otetaan huomioon vain se teollinen rahoitus, joka olisi annettu, jos hallitus olisi maksanut sitoumuksensa kokonaisuudessaan, tai jos tätä sitoumusta ei olisi pienennetty seurauksena suuremmasta pyydetystä teollisen omiasioituksen osuudesta.

10. RAHOITUKSEN SAATAVUUS

Jokainen valtio lupautuu tarvittaessa rahoittamaan sen kansallisten teollisuusyritysten osuutta seuraavassa esitettyihin ylärajoihin asti (*käyttäen alla olevaa taulukkoa*). Ylärajat ilmoitetaan kansallisissa valuutoissa arvonnäkövero - tarvittaessa - mukaan lukien. Tämä sitoumus on muodollisesti sitova. Kansallisille teollisuusyrityksille maksetaan suoraan ja kyseisillä kansallisilla valuutoilla, siten kuin tutkimushallintoyksikön tekemissä ja tutkimus- ja teknologiaprojektin valvontaryhmän yksimielisesti hyväksymissä sopimuksissa määritellään.

Osallistuva osapuoli	ALV %	Sitoumuksen yläraja	Valuutta	Rahoitusprofiili		
				1 vuosi	2 vuosi	3 vuosi

Näihin lukuihin ei tehdä inflaatiosta johtuvia muutoksia, ellei toisin selvästi mainita.

Siinä tapauksessa, että osallistuva osapuoli irtisanoutuu toimeenpanoasiakirjasta ennen sopimuksen allekirjoittamista, tutkimus- ja teknologiaprojektin valvontaryhmä voi sopeuttaa ohjelman jäljellä olevien osallistuvien osapuolten sitoumusten sisällä niin, että toimeenpanoasiakirjaa ei tarvitse muuttaa. *(Tämä viimeinen kappale tulee jättää pois, jos Espanja osallistuu).*

Jos sopimusta ei ole tehty (.....) kuukauden sisällä tämän toimeenpanoasiakirjan allekirjoituspäivästä, tämän toimeenpanoasiakirjan sitovuus päättyy, ellei sitä tutkimus- ja teknologiaprojektin johtoryhmän yksimielisellä päätöksellä jatketa.

11. LASKUJEN MAKSUUN VARATTU AIKA

Laskuista huolehtivan kansallisen viranomaisen maksut sen osallistuvan osapuolen alirakoitsijoille suoritetaan viimeistään (.....) päivää sen kirjeen vastaanottamisen päivämäärästä, jossa tutkimushallintoyksikkö ilmoittaa asiasta jokaiselle osallistuvalla osapuolelle.

12. MENETTELY LASKUJEN MAKSAMISESSA

Tutkimus- ja teknologiaprojektin valvontaryhmä seuraa edistystä ja ilmoittaa tutkimushallintoyksikölle sopimuksessa määriteltujen tehtävien täyttämistä ja virstanpylväiden saavuttamisesta. SOCRATE- sopimuksen pykälän VIII mukaisesti tutkimushallintoyksikkö toimittaa teollisuusyrityksille tarvittavat laskelmat ja lomakkeet ja hankkii

niiltä laskut, joiden summassa ei ole mukana arvonlisäveroa, tai muita veroja, tulleja tai vastaavia maksuja, elleivät osallistuvat osapuolet toisin erikseen määrää. Johtava teollisuusyritys toimittaa tutkimushallintoyksikölle teollisuusyritysten kansallisten menettelytapojensa mukaisesti laatimat laskut, joista käy ilmi viranomaisten teollisuusyritykselle maksettava osuus. Tutkimus- ja teknologiaprojektin valvontaryhmän jäsenille toimitetaan laskujen jäljennökset. Tutkimushallintoyksikkö hyväksyy maksut ja välittää laskujen oikeaksi todistetut jäljennökset liitteessä 1 mainituille kansallisille laskuista vastaaville viranomaisille. Laskuista vastaavat viranomaiset ilmoittavat tutkimushallintoyksikölle suoritetuista maksuista.

13. YLEINEN SOCRATE-ARVIOINTI

Tutkimushallintoyksikkö pitää yleistä kirjanpitolaskentaa kansallisilla valuutoilla hoidetuista sitoumuksista ja maksuista, joita kukin tähän tutkimus- ja teknologiahankkeeseen osallistuva osapuoli on maksanut.

14. TUTKIMUS- JA TEKNOLOGIA-PROJEKTIN VALVONTARYHMÄN KANSALLISET EDUSTAJAT

Alunperin nimetyt kansalliset edustajat ja heidän osoitteensa sekä yhteyshenkilö tutkimushallintoyksikössä on lueteltu listassa liitteessä 2.

Edustajuus voidaan vaihtaa ilmoittamalla siitä muille osallistuville osanottajille, vaikka kaikki osallistuvat osapuolet pyrkivätkin pitämään yllä jatkuvuutta.

15. ERITYISMÄÄRÄYKSET

(*Tarvittaessa*)

16. ALLEKIRJOITUKSET JA VOIMAANTULO

Tämä toimeenpanoasiakirja on tehty 16 marraskuuta 1998 allekirjoitetun SOCRATE-sopimuksen ja sen myöhempien lisäysten mukaisesti, ja allekirjoitetaan kahtena kappaaleena englanniksi ja ranskaksi - elleivät osal-

listuvat osapuolet toisin sovi - jotka tekstit ovat yhtä todistusvoimaisia. Tutkimushallintoyksikkö säilyttää alkuperäiset tekstit ja toimittaa oikeaksi todistetut jäljennökset osallistuville osapuolille ja asianomaisen yhteistyöalan puheenjohtajalle.

Tämä toimeenpanoasiakirja tulee voimaan päivänä, jolloin viimeinen osallistuvista osapuolista on sen allekirjoittanut.

(Osapuolet voivat halutessaan allekirjoittaa puolustusministerinsä puolesta tai valtuuttamana.

Allekirjoitus
Paikka
Aika

KANSALLISET LASKUISTA VASTAAVAT VIRANOMAISET

Täydellinen nimi, osoite ja puhelin- ja telekopionumero

**TUTKIMUS- JA TEKNOLOGIAPROJEKTIN VALVONTARYHMÄN
KANSALLISET EDUSTAJAT**

Täydellinen nimi, osoite ja puhelin- ja telekopionumero

**EUROOPPALAISTA TUTKIMUS- JA
TEKNOLOGIAYHTEISTYÖJÄRJESTELMÄÄ
koskevan**

**SOCRATE-SOPIMUKSEN
LIITE NRO JP xx.yy*
(päiväys.....) joka koskee**

**YHTEISHANKETTA
(.....)**

XX = CEPA nro (0, jos tutkimus- ja teknologiahallintokomitean alainen)

YY = Yksittäinen ohjausryhmän antama numero

JOHDANTO

.....osapuoli, joka on puheenjohtajamaa

.....osapuoli

.....osapuoli

.....osapuoli,

joita tästä eteenpäin nimitetään yhteishankkeen osapuoliksi:

— ottaen huomioon 16 marraskuuta 1998 allekirjoitetun SOCRATE-sopimuksen, joka koskee eurooppalaista tutkimus ja teknologiayhteistyöjärjestelmää, ja sen myöhemmät lisäykset,

— ja ottaen huomioon yhteishankkeena toteutettavan yhteistyön edut, ovat sopineet seuraavaa:

1. YLEISTÄ

Tämä yhteishanke toteutetaan eurooppalaista tutkimus- ja teknologiayhteistyöjärjestelmää koskevan, 16.11.1998 allekirjoitetun SOCRATE-sopimuksen ja sen myöhempien lisäysten mukaisesti, ja jonka määräykset liitetään tähän viitteitä käyttäen.

2. MÄÄRITELMÄT JA LYHENTEET

(Tarvittaessa)

3. TEKNOLOGISET TAVOITTEET

Tämän hankkeen teknologiset tavoitteet ovat:

(Mainitkaa ohjelman päätavoitteet)

4. TYÖN LAAJUUS

Yhteishankkeella toimeenpannaan seuraava työ:

(Kuvatkaa tässä projektin yleinen laajuus)

5. TYÖNJAKO

Työnjako on seuraava:

(Lisätäkää kullekin osapuolelle annetut tehtävät)

6. AIKATAULU

Tämä projekti etenee seuraavan aikataulun mukaisesti:

(Mainitkaa tässä kaikki raportointivaatimukset)

— Virstanpylväät

— Päätöskohdat

— Työn kesto

— Raportointivaatimukset/-aikataulu

7. HALLINTO

1. Yhteishankkeen hallintoryhmä on:

Puheenjohtaja:

Jäsenet:

2. Yhteishankkeen hallintoryhmä raportoi
(.....lisää yhteistyöalan ohjausryhmä tai tutkimus- ja teknologiahallintoryhmä).

8. RAHOITUSJÄRJESTELYT

Yhteissopimuksen osallistajat arvioivat, etteivät tässä liitteessä määriteltyjen tehtävien suorittamisesta aiheutuvat kulut ylitä (X) Euroa.

XX tehtävät eivät maksa enemmän kuin
(lisätää määrät kansallisissa valuutoissa)

YY tehtävät eivät maksa enemmän kuin
(lisätää määrät kansallisissa valuutoissa)

(missä XX & YY jne ovat yhteishankkeen yksittäisiä osapuolia.

9. TURVALLISUUSLUOKITTELU

Korkein salassapidettävän tiedon taso, jota voidaan vaihtaa tämän yhteishankkeen puitteissa, on:

10. TÄRKEIMMÄT MUKANA OLEVAT ORGANISAATIOT

(Mainitse seuraavat kunkin yhteishankkeen osapuolen osalta)

Valtion laitokset

Akateemiset tutkimuslaitokset

Urakoitsijat

11. VOIMAANTULO JA KESTO

Elleivät osapuolet toisin sovi, tämä liite tehdään englannin ja ranskan kielillä, joista kumpikin teksti on yhtä todistusvoimainen.

Tämä liite tulee voimaan päivänä, jolloin viimeinen osallistuvista osapuolista on sen allekirjoittanut ja on voimassa (...) vuotta.

(Huom. (...) ei voi ylittää SOCRATE-sopimuksen voimassaoloaikaa)

(Lisätää tähän allekirjoituskentät. Osapuolet voivat halutessaan allekirjoittaa puolustusministerinsä puolesta tai valtuuttamana)

Allekirjoitus

Paikka

Päiväys

**LÄNSI-EUROOPAN UNIONIN SEKÄ SEN KANSALLISTEN EDUSTAJIEN JA
KANSAINVÄLISEN HENKILÖSTÖN ASEMASTA TEHTY**

SOPIMUS

Tämän sopimuksen allekirjoittajavaltiot, jotka katsovat, että Länsi-Euroopan unionilla, sen kansainvälisellä henkilöstöllä ja jäsenvaltioiden edustajilla, jotka osallistuvat sen kokouksiin, tulisi olla tehtäviensä suorittamiseen ja tarkoituksensa täyttämiseen tarvittava asema, ovat sopineet seuraavasta:

I OSA

YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 artikla

Tässä sopimuksessa:

a) järjestö tarkoittaa Länsi-Euroopan unionia, joka koostuu neuvostosta, sen alaisista toimielimistä ja yleiskokouksesta;

b) neuvosto tarkoittaa neuvostoa, joka on perustettu Pariisissa 23 päivänä lokakuuta 1954 allekirjoitetuilla pöytäkirjoilla muutetun ja täydennetyin Brysselin sopimuksen VIII artiklan (aikaisemman VII artiklan) mukaisesti;

c) neuvoston alaiset toimielimet tarkoittavat elimiä, komiteoita tai laitoksia, joita neuvosto on perustanut tai sijoittanut alaisuuteensa;

d) yleiskokous tarkoittaa yleiskokousta, joka on perustettu Pariisissa 23 päivänä lokakuuta 1954 allekirjoitetuilla pöytäkirjoilla muutetun ja täydennetyin Brysselin sopimuksen IX artiklan mukaisesti.

2 artikla

Järjestö ja jäsenvaltiot tekevät jatkuvasti yhteistyötä helpottaakseen asianmukaista oikeudenkäyttöä, varmistaakseen poliisimääräysten noudattamisen ja ehkäistäkseen tämän sopimuksen mukaisten erioikeuksien ja vapauksien väärinkäytön. Jos jäsenvaltio katsoo, että tällä sopimuksella myönnettyjä erioikeuksia tai vapauksia on väärinkäytetty, järjestö ja kyseinen jäsenvaltio tai jäsenvaltiot neuvottelevat keskenään päättääkseen,

onko tällainen väärinkäyttö tapahtunut ja, mikäli sellainen on tapahtunut, pyrkiäkseen varmistamaan, että väärinkäyttö ei toistu. Sen estämättä mitä edellä tai muualla tässä sopimuksessa määrätään, jäsenvaltio, joka katsoo, että henkilö on väärinkäyttänyt oikeuteen liittyvää erioikeutta tai muuta tämän sopimuksen mukaista erioikeutta tai vapautta, voi vaatia häntä poistumaan alueeltaan.

II OSA

JÄRJESTÖ

3 artikla

Järjestö on oikeushenkilö. Sillä on kelpoisuus tehdä sopimuksia, hankkia ja luovuttaa irtainta ja kiinteää omaisuutta ja ryhtyä oikeudenkäyntitoimiin.

4 artikla

Järjestö, sen omaisuus ja varat on niiden sijaintipaikasta ja haltijasta riippumatta nautittavat lainkäyttövapautusta, lukuun ottamatta tapauksia, joissa järjestön puolesta toimiva pääsihteeri voi nimenomaisesti antaa luvan tästä vapautuksesta luopumiselle. Tällaisesta vapautuksesta luopumisen ei kuitenkaan katsota koskevan täytäntöönpanotoimenpiteitä tai takavarikkoa.

5 artikla

Järjestön tilat ovat loukkaamattomat. Sen omaisuus ja varat on niiden sijaintipaikasta ja haltijasta riippumatta vapautettu etsinnästä, pakko-otosta, menettämisseuraamuksesta, pakkolunastuksesta tai muunlaisesta omaisuuden puuttumisesta.

6 artikla

Järjestön arkisto ja kaikki siihen kuuluvat tai sen hallussa olevat asiakirjat ovat loukkaamattomia niiden sijaintipaikasta riippumatta.

7 artikla

1. Rahoitusta koskevan valvonnan, määräysten tai maksunlykkäysten rajoittamatta, a) järjestö voi pitää hallussaan kaikenlaista valuuttaa ja käyttää kaikenlaisia valuuttatilejä;

b) järjestö voi vapaasti siirtää varojaan maasta toiseen tai maan sisällä ja vaihtaa hallussaan olevaa valuutta mihin tahansa muuhun valuuttaan suotuisamman virallisen myynti- tai ostokurssin mukaisesti tapauksesta riippuen.

2. Käyttäessään edellä olevan 1 kappaleen mukaisia oikeuksiaan, järjestö kiinnittää asianmukaisesti huomiota jäsenvaltioiden esityksiin, ja panee tällaiset esitykset täytäntöön mahdollisuuksien mukaan.

8 artikla

Järjestö, sen varat, tulot ja muu omaisuus on vapautettu:

a) kaikista välittömistä veroista; järjestö ei kuitenkaan vaadi vapautusta sellaisista tarifeista, veroista ja maksuista, jotka ovat vain maksuja julkisista palveluista;

b) kaikista tullimaksuista ja tuonnin ja viennin määrällisistä rajoituksista sellaisten esineiden osalta, joita järjestö tuo tai vie virkakäyttöön. Tällaisen poikkeuksen nojalla tuotuja esineitä ei saa luovuttaa myymällä tai lahjoittamalla siinä maassa, johon ne on tuotu, muutoin, kuin kyseisen maan hallituksen hyväksymien ehtojen mukaisesti;

c) kaikista tullimaksuista ja tuonnin ja viennin määrällisistä rajoituksista julkaisujensa osalta.

9 artikla

Vaikka järjestö ei pääsääntöisesti vaadi vapautusta valmisteverosta sekä irtaimen ja kiinteän omaisuuden myyntiin kohdistuvasta kauppahintaan sisältyvästä verosta, jäsenvaltiot kuitenkin mahdollisuuksien mukaan suorittavat tarvittavat hallinnolliset järjestelyt, jotta veroa ei perittäisi tai sen määrä suoritettaisiin takaisin, kun on kyse merkittävistä verotetun tai verotettavan omaisuuden hankinnoista, joita järjestö tekee virkakäyttöä varten.

10 artikla

1. Järjestön viralliseen kirjeenvaihtoon ja muuhun viralliseen yhteydenpitoon ei kohdisteta sensuuria.

2. Järjestöllä on oikeus käyttää koodeja sekä lähettää ja vastaanottaa kirjeenvaihtoa

kuriirissa tai sinetöidyissä säkeissä, jolloin mällä on samat erioikeudet ja vapaudet kuin diplomaattikuriirilla ja -säkeillä.

3. Minkään tässä artiklassa ei katsota estävän sellaisten asianmukaisten turvatoimenpiteiden hyväksymistä, joista päätetään jäsenvaltion ja järjestön puolesta toimivan neuvoston välisellä sopimuksella.

III OSA

JÄRJESTÖSSÄ OLEVAT PYSYVÄT EDUSTAJAT

11 artikla

Jokaisella henkilöllä, jonka jäsenvaltio on nimennyt pääasialliseksi pysyväksi edustajakseen järjestöön toisen jäsenvaltion alueelle, ja sellaisilla alueella oleskelevilla pääasiallisen pysyvän edustajan virallisen henkilökunnan jäsenillä, joista kyseiset henkilöt nimennyt valtio ja järjestön pääsihteeri sekä pääsihteeri ja oleskeluvaltio sopivat, on sellaiset erioikeudet ja vapaudet, jotka myönnetään vastaavassa asemassa oleville diplomaattikunnan edustajille ja näiden viralliselle henkilökunnalle.

IV OSA

NEUVOSTOSSA JA SEN ALAISISSA TOIMIELIMISSÄ OLEVAT EDUSTAJAT

12 artikla

1. Neuvostossa tai jossain se alaisista toimielimistä olevilla jäsenvaltion edustajilla, joita (11) artikla ei koske, on tehtäviensä hoitamista varten toisen jäsenvaltion alueella ollessaan seuraavat erioikeudet ja vapaudet:

a) sama vapautus pidätyksestä tai vangitsemisesta kuin vastaavassa asemassa olevalle diplomaattihenkilökunnalle myönnetään;

b) vapautus lainkäytöstä sellaisten suullisten ja kirjallisten lausuntojen ja toimenpiteiden osalta, joita he ovat antaneet tai tehneet virka-asemansa perusteella;

c) kaikkien papereiden ja asiakirjojen koskemattomuus;

d) oikeus käyttää koodeja sekä vastaanottaa ja lähettää papereita tai kirjeenvaihtoa kuriirissa tai sinetöidyissä säkeissä;

e) sama vapautus itsensä ja puolisonsa osalta maahanmuuttorajoituksista sekä ulkomaalaisten rekisteröintiä ja asepalvelusta

koskevista velvoitteista kuin vastaavassa asemassa olevalle diplomaattihenkilökunnalle myönnetään;

f) samat helpotukset valuuttoja ja valuutanvaihtoa koskevien rajoitusten osalta kuin vastaavassa asemassa olevalle diplomaattihenkilökunnalle myönnetään;

g) samat vapaudet ja helpotukset henkilökohtaisten matkatavaroiden osalta kuin vastaavassa asemassa olevalle diplomaattihenkilökunnalle myönnetään;

h) oikeus tuoda tullivapaasti huonekalunsa ja henkilökohtainen omaisuutensa, kun he saapuvat ensimmäisen kerran hoitamaan tehtäviään kyseisessä maassa, viedä nämä huonekalut ja henkilökohtainen omaisuus jälleen maasta tullivapaasti, kummassakin tapauksessa sellaisten ehtojen mukaisesti, jotka sen maan hallitus, jossa oikeutta käytetään, katsoo tarpeelliseksi;

i) oikeus tuoda väliaikaisesti tullivapaasti yksityinen moottoriajoneuvonsa henkilökohtaiseen käyttöönsä sekä viedä tämä moottoriajoneuvo jälleen tullivapaasti maasta, kummassakin tapauksessa sellaisten ehtojen mukaisesti, jotka kyseisen maan hallitus katsoo tarpeelliseksi.

2. Jos jonkin verotusmuodon oikeudellinen peruste asuminen, aikaa, jonka tämän artiklan soveltamisalaan kuuluva henkilö viettää toisen jäsenvaltion alueella suorittaakseen virkatehtäviään, ei katsota asumiseksi. Eriyisesti hänet on vapautettu kyseisen jäsenvaltion verotuksesta sellaisten virkatehtäviin liittyvien palkkojen ja palkkioiden osalta, joita hän saa näiden virkatehtävien suorittamisen aikana.

3. Tässä artiklassa edustajan katsotaan tarvoittavan kaikkia valtuuskuntien edustajia, neuvonantajia ja teknisiä asiantuntijoita. Kukaan jäsenvaltio antaa pyynnöstä muille asiaan liittyville jäsenvaltioille tiedoksi niiden edustajiensa nimet, joita tämä artikla koskee, sekä heidän oleskeluaikansa näiden muiden jäsenvaltioiden alueella.

13 artikla

Viralliselle toimistohenkilökunnalle, joka tulee jäsenvaltion edustajan mukana, ja joka ei kuulu 11 tai 12 artiklan soveltamisalaan, myönnetään 12 artiklan 1 kappaleen b, c, e, j, h ja l kohdassa sekä 2 kappaleessa mainitut erioikeudet ja vapaudet, kun he ovat toisen jäsenvaltion alueella suorittaakseen tehtäviään.

14 artikla

Erioikeuksia ja vapauksia ei myönnetä jäsenvaltioiden edustajille ja heidän henkilökunnalleen näiden henkilöiden henkilökohtaisen edun vuoksi, vaan heidän Länsi-Euroopan unioniin liittyvien tehtäviensä riippumattoman suorittamisen varmistamiseksi. Tämän seurauksena jäsenvaltiolla ei ole ainoastaan oikeus, vaan myös velvollisuus luopua edustajiensa ja heidän henkilökuntansa vapautuksesta sellaisessa tapauksessa, jossa sen mielestä vapautus estäisi oikeuden toteutumista ja jossa siitä voidaan luopua rajoittamatta sen tarkoituksen toteutumista, jota varten vapautus on myönnetty.

15 artikla

Edellä olevat 11—13 artiklan määräykset eivät velvoita jäsenvaltioita myöntämään niissä tarkoitettuja erioikeuksia tai vapauksia henkilölle, joka on sen kansalainen, eikä henkilölle, joka on sen oma edustaja tai tällaisen edustajan henkilökunnan jäsen.

V OSA

YLEISKOKOUKSESSA OLEVAT EDUSTAJAT

16 artikla

Yleiskokouksessa olevien edustajien ja varaedustajien vapaalle liikkumiselle kokouspaikalle ja kokouspaikalta pois ei aseteta hallinnollisia tai muita rajoituksia.

Edustajille ja varaedustajille myönnetään tulliasioiden ja valuutanvaihtoa koskevien rajoitusten osalta:

a) oman valtionsa taholta samat helpotukset kuin väliaikaisesti ulkomailla virkamatkalla oleville ylemmille virkamiehille myönnetään;

b) muiden jäsenvaltioiden taholta samat helpotukset kuin väliaikaisia virkatehtäviä suorittaville ulkovaltojen edustajille on myönnetty.

17 artikla

Yleiskokouksessa olevat edustajat ja varaedustajat on vapautettu kaikista virallisista kuulusteluista ja pidättämisestä sekä kaikista lainkäyttöllisistä toimenpiteistä sellaisten suullisten lausuntojen ja äänien osalta, joita he ovat antaneet tehtävään hoitaessaan.

18 artikla

Yleiskokouksen istuntojen aikana sekä yleiskokouksen komiteoiden ja alakomiteoiden kokouksiin osallistuessaan, riippumatta siitä onko yleiskokouksen istunto meneillään, yleiskokouksessa olevilla edustajilla ja varaedustajilla, riippumatta siitä ovatko he kansanedustajalaitoksen jäseniä, on:

a) kotimaansa alueella kyseisessä maassa kansanedustuslaitoksen jäsenille myönnetyt vapaudet;

b) kaikkien muiden jäsenvaltioiden alueella vapautus pidättämisestä ja syytteesen asettamisesta.

Edustajilla ja varaedustajilla on tämä vapaus myös, kun he matkustavat yleiskokouksen tai sen komiteoiden tai alakomiteoiden kokouspaikalle ja kokouspaikalta pois. Edustajilla ja varaedustajilla ei kuitenkaan ole tätä vapautta, kun heidät on saatu kiinni itse teossa tai todettu yrittäneen tehdä tai juuri tehneen rikoksen, eikä sellaisissa tapauksissa, joissa yleiskokous on luopunut vapautuksesta.

VI OSA

JÄRJESTÖN TEHTÄVIÄ SUORITTAVAT KANSAINVÄLINEN HENKILÖKUNTA JA ASIANTUNTIJAT

19 artikla

Neuvosto määrittelee virkamiesryhmät, joihin 20 ja 21 artiklaa sovelletaan. Pääsihteeri antaa neuvoston jäsenille tiedoksi näihin ryhmiin kuuluvien virkamiesten nimet.

20 artikla

Tämän sopimuksen 19 artiklan mukaisesti määritellyt virkamiehet:

a) on vapautettu lainkäytöstä sellaisten suullisten tai kirjallisten lausuntojen ja toimenpiteiden osalta, joita he ovat antaneet tai tehneet virkatehtäviensä yhteydessä ja toimivaltansa rajoissa;

b) heille ja heidän puolisoilleen sekä heidän kanssaan asuville ja heidän huollettavinaan oleville perheenjäsenille myönnetään samat vapaudet maahantuloa koskevien rajoitusten ja ulkomaalaisten rekisteröinnin osalta kuin vastaavassa asemassa olevalle diplomaattihenkilökunnalle myönnetään;

c) heille myönnetään samat helpotukset valuuttoja tai valuutanvaihtoa koskevien rajoitusten osalta kuin vastaavassa asemassa

olevalle diplomaattihenkilökunnalle myönnetään;

d) heille ja heidän puolisoilleen sekä heidän kanssaan asuville ja heidän huollettavinaan oleville perheenjäsenille annetaan samat kotimaahan palaamiseen liittyvät helpotukset kansainvälisten kriisitilanteiden aikana kuin vastaavassa asemassa olevalle diplomaattihenkilökunnalle myönnetään;

e) heillä on oikeus tuoda tullivapaasti huonekalunsa ja henkilökohtainen omaisuutensa, kun he saapuvat ensimmäisen kerran kyseiseen maahan suorittamaan virkatehtäviään, ja kun heidän tehtävänsä kyseisessä maassa päättyvät, oikeus viedä nämä huonekalut ja henkilökohtainen omaisuus jälleen maasta tullivapaasti, kummassakin tapauksessa sen maan hallituksen, jossa oikeutta käytetään, tarpeellisiksi katsomien ehtojen mukaisesti;

f) heillä on oikeus tuoda väliaikaisesti tullivapaasti yksityiset moottoriajoneuvonsa henkilökohtaiseen käyttöön sekä myöhemmin oikeus viedä nämä moottoriajoneuvot jälleen maasta tullivapaasti, kummassakin tapauksessa sellaisten ehtojen mukaisesti, jotka kyseisen maan hallitus katsoo tarpeellisiksi.

21 artikla

Järjestö voi omia tarpeitaan varten verottaa 19 artiklan mukaisesti määriteltujen virkamiesten palkkaetuja, jotka heille on maksettu virka-aseman perusteella, neuvoston päättämässä laajuudessa ja sen päättämän menettelyn mukaisesti. Virkamiehet on vapautettu kansallisesta verotuksesta näiden palkkojen osalta.

22 artikla

Pääsihteerille, varapääsihteerille, asevalvontajärjestön (Armaments Control Agency) johtajalle ja muille neuvoston määrittelemille, vastaavassa asemassa oleville pysyville virkamiehille myönnetään erioikeudet ja vapaudet, jotka tavallisesti myönnetään vastaavassa asemassa olevalle diplomaattihenkilökunnalle, mukaan luettuna sama vapautus tai helpotus muiden verojen kuin tuloveron osalta.

23 artikla

1. Järjestön puolesta tehtäviä suorittaville asiantuntijoille, (jotka eivät ole 20—22 artiklan soveltamisalaan kuuluvia virkamiehiä), myönnetään seuraavat erioikeudet ja

vapaudet siinä määrin kuin ne ovat tarpeen heidän tehtäviensä tehokkaalle suorittamiselle, kun he ovat jäsenvaltion alueella suorittaakseen tehtäviään:

a) vapautus pidättämisestä tai vangitsemisesta sekä henkilökohtaisten matkatavaroiden takavarikoimisesta;

b) vapautus lainkäytöstä järjestön tehtäviä hoitaessaan antamiensa suullisten tai kirjallisten lausuntojen tai tehtyjen toimenpiteiden osalta;

c) samat helpotukset valuuttoja tai valuutan vaihtamista koskevien rajoitusten osalta sekä henkilökohtaisten matkatavaroiden osalta kuin väliaikaisia virkatehtäviä suorittavien ulkovaltojen virkamiehille myönnetään;

d) kaikkien järjestölle tehtävään työhön liittyvien papereiden ja asiakirjojen loukkamattomuus.

2. Pääsihteeri antaa kyseiselle jäsenvaltiolle tiedoksi niiden asiantuntijoiden nimet, joihin tätä artiklaa sovelletaan.

24 artikla

Erioikeudet ja vapaudet myönnetään virkamiehille ja asiantuntijoille järjestön edun vuoksi, eikä yksittäisten henkilöiden oman edun vuoksi. Järjestön puolesta toimivalla pääsihteerillä on oikeus ja velvollisuus luopua muun kuin 22 artiklan soveltamisalaan kuuluvan virkamiehen tai asiantuntijan vapautuksesta sellaisessa tapauksessa, jossa hänen mielestään vapautus häittäisi oikeuden toteutumista ja jossa siitä voidaan luopua järjestön etuja vahingoittamatta. Niiden virkamiesten osalta, jotka kuuluvat 22 artiklan soveltamisalaan, vapautuksesta luopumista koskevan päätöksen tekee neuvosto.

25 artikla

Edellä olevan 20, 22 ja 23 artiklan määräykset eivät velvoita jäsenvaltiota myöntämään niissä tarkoitettuja erioikeuksia ja vapauksia henkilölle, joka on sen kansalainen, seuraavia erioikeuksia ja vapauksia lukuun ottamatta:

a) vapautus lainkäytöstä järjestölle suoritettavien virkatehtävien yhteydessä annettujen suullisten tai kirjallisten lausuntojen ja tehtyjen toimenpiteiden osalta;

b) kaikkien järjestölle tehtävään työhön liittyvien papereiden ja asiakirjojen loukkamattomuus;

c) helpotukset valuuttoja ja valuutanvaihtoa koskevien rajoitusten osalta siinä määrin

kuin ne ovat tarpeen tehtävien tehokkaalle suorittamiselle.

VII OSA

RIITOJEN RATKAISU

26 artikla

Neuvosto huolehtii asianmukaisista riitojenratkaisukeinoista:

a) sellaisia sopimuksiin liittyviä riitoja tai muita yksityisoikeudellisia riitoja varten, joiden osapuolena järjestö on;

b) sellaisia riitoja varten, joissa on osallisina järjestön virkamiehiä tai asiantuntijoita, joihin tämän sopimuksen VI osaa sovelletaan ja joka nauttii virka-asemansa perusteella vapautusta, jos vapautuksesta ei ole luovuttu 24 artiklan määräysten mukaisesti.

VIII OSA

TÄYDENTÄVÄT SOPIMUKSET

27 artikla

Järjestön puolesta toimiva neuvosto voi tehdä jäsenvaltion tai jäsenvaltioiden kanssa tämän sopimuksen määräyksiä täydentäviä sopimuksia, jotka koskevat kyseistä valtiota tai valtioita.

IX OSA

LOPPUMÄÄRÄYKSET

28 artikla

1. Tämä sopimus on ratifioitava. Ratifioimiskirjat talletetaan Belgian hallituksen huostaan, joka ilmoittaa kaikille allekirjoittajavaltioille jokaisesta tallettamisesta.

2. Heti kun kolme allekirjoittajavaltiota on tallettanut ratifioimiskirjansa, tämä sopimus tulee näiden valtioiden osalta voimaan, ja sitä sovelletaan Brysselin sopimukseen tehtyjen, Pariisissa 23 päivänä lokakuuta 1954 allekirjoitettujen pöytäkirjojen voimaantulopäivästä lähtien. Kunkin muun allekirjoittajavaltion osalta sopimus tulee voimaan, kun se on tallettanut ratifioimiskirjansa, ja sitä sovelletaan samasta päivästä lähtien.

29 artikla

Sopimusvaltio voi irtisanoa tämän sopimuksen antamalla siitä kirjallisen irtisanomisilmoituksen Belgian hallitukselle,

joka ilmoittaa jokaisesta irtisanomisilmoituksesta kaikille allekirjoittajavaltioille. Irtisanominen tulee voimaan yhden vuoden kuluttua siitä, kun Belgian hallitus on vastaanottanut ilmoituksen.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet siihen valtuutettuina ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Pariisissa 11 päivänä toukokuuta 1955 ranskan ja englannin kielellä, molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset, yhtenä alkuperäiskappaleena, joka talletetaan Belgian hallituksen arkistoon, ja Belgian hallitus toimittaa siitä oikeaksi todistetun jäljennöksen jokaiselle allekirjoittajavaltiolle.

Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmä

Euroopan puolustusmateriaalialan kumppanuus

Ministerit sopivat:

— kutsuvansa asiasta kiinnostuneita Länsi-Euroopan unionin tarkkailijoita, jotka eivät ole Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenmaita, osallistumaan Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän toimintaan seuraavasti:

— Kyseiset maat voivat osallistua ministeritason, kansallisen puolustusmateriaalijohtajatasen ja esikuntaryhmän kokouksiin ja kaikkiin Länsi-Euroopan unionin työryhmien (ja työryhmätason elinten) sekä niiden alatyöryhmien kokouksiin, asiaankuuluvat turvallisuusmääräykset huomioon ottaen.

— Mailla on puheoikeus ja oikeus tehdä esityksiä, mutta ne eivät voi vaatia kokousten järjestämistä eivätkä estää päätöksiä, jotka edellyttävät Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenmaan yksimielisyyttä.

— Minkä tahansa Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenen pyynnöstä voidaan osallistuminen rajoittaa Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän 13 jäsenmaahan.

— Kokouksiin osallistuessaan kyseiset maat saavat asialistan, asiakirjat ja keskusteluaineiston, ottaen huomioon asiaankuuluvat turvallisuusmääräykset.

— Jos päätetään, että tarkkailijamaa osallistuu määrättyyn materiaaliinprojektiin, kyseinen tarkkailija osallistuu projektiin samoilla ehdoilla kuin täysjäsenetkin, myös rahoituksen osalta.

(Suomennos)

LIITEKIRJE

16.11.1998

H.E Lamberto Dini
Länsi-Euroopan unionin ministerineuvoston puheenjohtaja

Teidän Ylhäisyytenne,

Minulla on kunnia tällä ilmoituksella vahvistaa Teidän Ylhäisyydellenne, että Suomen hallitus katsoo yhteisymmärrykseen päästyn siitä, että Suomen hallitus tulee noudattamaan Pariisissa 11.5.1955 Länsi-Euroopan unionin sekä sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehtyä sopimusta, myös niiden kolmen Länsi-Euroopan puolustusmateriaaliryhmän jäsenmaiden, jotka eivät ole Länsi-Euroopan unionin

täysjäseniä sekä Ruotsin suhteen, siltä osin kuin sopimus liittyy Erfurtissa 17 ja 18 päivänä marraskuuta 1997 hyväksytyn ministerien yhteisen eurooppalaista puolustusmateriaalialan kumppanuutta koskevan yhteisen julistuksen mukaisesti tehdyn SOCRATE-MOU-sopimuksen täytäntöönpanoon.

Tämän kirjeen, sekä siihen annetun vastauksen alkuperäiset kappaleet talletetaan Länsi-Euroopan unionin pääsihteerin huostaan.

